

**A NAGYBÁNYAI
REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE**

1940 JULIUS HÓ 29-DIKÉN

TARTOTT

EGYHÁZMEGYEI TANÁCSÜLÉSÉNEK,

1940 OKTÓBER 10-IKI

KOZGYÜLÉSÉNEK

ÉS

BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

SZÁZHATODIK DARAB

AZ EGYHÁZMEGYE HIVATALOS KIADVÁNYA 1940.

Kálvin könyvnyomda, Szatmár-Németi,

**A NAGYBÁNYAI
REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE**

1940 JULIUS HÓ 29-DIKÉN

TARTOTT

EGYHÁZMEGYEI TANÁCSÜLÉSÉNEK,

1940 OKTÓBER 10-IKI

KÖZGYŰLÉSÉNEK

ÉS

BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK

JEGYZÖKÖNYVE

SZÁZHATODIK DARAB

AZ EGYHÁZMEGYE HIVATALOS KIADVÁNYA 1940.

Kálvin könyvnyomda, Szatmár-Németi,

**A nagybányai református egyházmegyei tanács
1940 július 29-én Szatmáron tartott gyűlésének
jegyzőkönyve.**

Jelen voltak mint alkotó tagok: Boros Jenő esperes és Dr. Böszörményi Enil e. m. i. gondnok elnöklete alatt:

Gy. Kováts József, Gyöngyössy Bálint, Papp József, Sárközi Lajos és Visky Ferencz lelkészi, Boross Zoltán, Dr. Helmeczy József, Kanizsay Jenő, Tabajdi György és Tereh Géza világi tanácsosok.

Gulya Géza lelkészi és Dr. Márthi József világi főjegyzők. Dr. Harcsár Géza e. m. i. ügyész, Kürthy Károly belmissziói előadó és Gacsályi Zsigmond e. m. i. pénztáros.

1. sz. A 63-ik dicséret I. versének eléneklésével vette kezdetét az egyházmegyei tanács ülése, amely után esperes ur a tanács végzendő munkájára a jó Isten áldását kérve, a világ békességéért imádkozott. Majd egyházmegyei gondnok úr köszöntötte a jelenlevőket és a tanács ülését megnyitotta.

2. sz. Egyházmegyei tanács a jelenlevőket alkotó tagokul elismeri és Széll György tanácsos távolmaradását tudomásul veszi.

3. sz. Az alkotó tagok között szétosztott tárgyszorozatot

egyházmegyei tanács a tárgyalás sorrendjéül megállapítja.

4. sz. A jegyzőkönyv hitelesítésére

egyházmegyei tanács augusztus hó 3-ának d. e. 11 óráját tűzi ki. Hitelesítés helye az esperesi hivatal. Hitel sitőkül: elnökség és lelkészi, világi főjegyzők, Sárközi Lajos, Dr. Harcsár Géza és Tabajdi György jelöltetnek ki.

5. sz. Az egyházmegye szavazatbontó bizottsága be-terjeszti az 1940. február hó 20-án a lelkészi főjegyzői

állás betöltésére leadott szavazatok számbevétele tárgyában tartott gyűléséről felvett jegyzőkönyvet, melyben megállapítást nyert, hogy 46 egyházközség küldött szavazatot, melyek összesen 57 érvényes szavazatot képviselnek. Nemi küldött szavazatot a kőszegremetei, nagybocskói és tamásváraljai egyházközség.

Az 57 érvényes szavazatból Gulya Géza apai lelkész 40-et Gy. Kovács József ombodi lelkész 7-et, Gacsályi Zsigmond kiskolcsi lelkész 5-öt, Kürthy Károly halmi lelkész 3-at. Sárközi Lajos sz.-németi-i lelkész 1 s Dr. Koronka Pál vetési lelkész 1 szavazatot kapott, s így Gulya Géza apai lelkész elnyerte a szavazatok általános többségét.

E. M. T. a választás eredményét tudomásul veszi s Gulya Géza apai lelkészt megválasztott egyházmegyei főjegyzőnek jelenti ki azzal, hogy megbízatása addig tart, amíg a Nt. Visky Ferencz uré tartott volna. Elrendeli a hivatali eskü kivételét s a beadott szavazatok megsemmisítését.

Azoknak az egyházaknak a lelkészeit, melyek szavazatot nem küldtek, a népiskolai segélyalap javára 500—500 leu pénzbírsággal bünteti. S elrendeli, hogy a bírságokat az illető lelkész állami illetményéből az esperes úr vonja le, kit egyben felhatalmaz arra, hogy törölje a bírságot, ha 30 nap alatt az illető lelkész úr a mulasztást kellő módon igazolja.

Ez után Gulya Géza főjegyző a hivatali esküt letette. Esperes úr üdvözlő szavai után megköszönte az Egyházmegye feléje irányult bizalmát s ígérte, hogy teljes odaadással fog munkálkodni az anyaszentegyházért. Főjegyzővé történt megválasztása folytán jegyzői tisztéről lemond.

E. M. T. Gulya Gézának a lelkészi jegyzői tisztéről való lemondását elfogadja, a betöltésére szavazást rendel el azzal, hogy a szavazatok 1940 szept. 5-ig terjesztendők be az esperesi hivatalhoz. Felhatalmazza az elnökséget, hogy abban az esetben, ha a szavazatok ált-

lános többségét senki nem nyerné el, a legtöbb szavazatot nyert két lelkészre újabb szavazást rendeljen el.

6. A felsőbányai presbytérium i-1940. számú határozatát, mely szerint az egyház tulajdonában levő, de működésén kívül álló bányák részvényeit: az Él Márk bánya társulatnál 0. 85|100, Él Miklós bánya társulatnál 2, Mélypatak Szent György bánya társulatnál 4. Mélypatak Rothmund bánya társulatnál 1, 50|100. Jóbi IV bánya társulatnál 8. Mélypatak Szent János bánya társulatnál 2, 75|100. Péter Pál bányatársulatnál 1, Felső kis Szallonnás bányatársulatnál 4, összesen 24 10|100 t. a nagybányai Phönix bánya társaságnak 7500 Lei összegért eladta.

Egyházmegyei tanács megerősíti, de egyuttal elrendeli, hogy az egyház, amennyiben lehetséges, az eladási árat ingatlanba fektesse, továbbá, utólag igazolni köteles presbytérium, hogy mi volt a rendeltetése a bánya részvényeknek, a rendeltetésnek megfelelően kezelje az eladási árat vagy ingatlant, ha pedig semmi különösebb rendeltetése nem volt, akkor egyházfenntartási alapul szolgáljon az eladási ár s készítsen alapító levelet s jóváhagyás végett terjessze fel.

7. A nagybányai egyházközség beterjeszti a presbytérium által 51. 53, 58|1940. számok alatt a 3-ik tanterem, tanítói szoba, munkaterem stb. építésére s az alapok egy részének az építési költségekre leendő felhasználására illetve kölcsönvételeire vonatkozó határozatokat jóváhagyás végett.

A határozatoknak az építkezésre vonatkozó részét jóváhagyja s felkéri és felhatalmazza az elnökséget, hogy a költségvetést s a tervrajzot jóváhagyási záradékkal lássa el.

Jóváhagyja az alapok kölcsönvételét elhatározó részt, de felhívja egyházat, hogy olyan okiratot terjesszen be, melyet kölcsönvevő egyházközség is aláírt, — egyben felkéri és felhatalmazza az elnökséget, hogy a szabályszerű ok-

íratot annak beérkezte után jóváhagyási záradékkal lássa el, s végül jóváhagyja a határozatoknak azt a részét is, mellyel a Kőalja ingatlannak az egyház által vásárolt 1/2 részért kapott vételárat is felhasználhassa az építkezési költségek fedezésére.

A határozatoknak az alapok felhasználására vonatkozó részétől a jóváhagyást megtagadja, azt feloldja, s utasítja az egyházat, hogy építkezési költségek fedezetéről másképpen, esetleg az érintett alapok kölcsönvétele útján gondoskodják.

S ezt az ügyletet ugyanolyan feltételek mellett, mint ahogy az egyház a többi alapokat kölcsönvette, már most jóváhagyja s felkéri s felhatalmazza az elnökséget, hogy a beterjesztendő szabályszerű, az egyház által mint adós s a presbiterium tagjai által mint készfizető kezesek által aláírt kölcsön okiratot jóváhagyási záradékkal lássa el.

Mindezek megtörténte előtt azonban az egyháznak igazolni kell az elnökség előtt, hogy a határozat hozatalánál a törvényes rendelkezések betartottak.

I n d o k o l á s :

Az egyház buzgó építő szelleméről tanuskodó elhatározását, mely szerint iskoláját bővíteni s fejleszteni akarja, az E. M. T. legnagyobb elismeréssel látja s ezt támogatni is igyekszik, s ezért az építkezésre vonatkozó részt jóváhagyni határozta el, s jóváhagyta azt a határozatot is, mellyel az egyház az alapok egy részét 10 évre kamat nélkül kölcsön venni akarja, sőt azt is, mellyel a Kőalja ingatlannak a vett részéért kapott vételárat is erre a célra használja fel.

Az alapok felhasználását célzó határozatokat azonban nem hagyta jóvá, mert

1. e vagyonok jogi természete az alapít-

vánnyal azonos s azok állagával az egyház nem rendelkezik s ilyen jog egyik alapító levélben sem biztosított javára,

2. mert a jóváhagyás esetleg visszavonást idézhetne elő a jövőendő adakozókban, mi az adakozási szellemet csökkentené, ha látnák, hogy határozott céllal adományozott vagyonok az egyház szabad tetszése szerint használtatnak fel akkor, mikor már az adományozó nem emelheti fel tiltó szavát. Az adományozók kései utódai által tett hozzájáruló nyilatkozatok nem voltak figyelembe vehetők, mert az ő akaratuk az alapok sorsára semmi hatással nincs,

3. mert az alapoknak van meghatározott rendeltetésük, mit az alapítók határoztak meg, de minden esetre annyi, hogy állag fel nem használható, csak a gyümölcs.

Ezek után is meg lesz a joga az egyháznak, hogy ugyanolyan feltételek mellett, mint ahogy a többi alapot kölcsön vette, vegye kölcsön ezeket az alapokat is s nehogy a késedelemből kár származzék, az erre vonatkozó ügyletet az E. M. T. elvben már most jóváhagyta.

Bár semmivel sincs igazolva, hogy a határozatok meghozatalánál a törvényes formások megtartottak, mégis időmegtakarítás miatt, miután tudott dolog, hogy az érdemi intézkedés égetően sürgős, E. M. T. eltekintett ezeknek előzetes bizonyításától s ezuttal — kivételesen — megelégszik azzal, hogy ezeket az egyház utólag igazolja az elnökség előtt.

8. sz. Az atyai presbitérium 42/1940. számú szabályszerű határozatát, amelyben 1939. évben saját alapjaitól: lelkeszi erdőtőke alaptól 10.000 Leut, a szegényalaptól 463 Leut, Ferenczy Farkas temető-alaptól 258 Leut, Ferenczy Farkas próvent pótló alaptól 1636 Leut, Ferenczy-Farkas orgona-alaptól 432 Leut, hadiárva-alaptól 964 Leut, összesen 13.767 Leut. 1941-től kezdődő 10 év alatt visszafizetendő kamatmentes kölcsönül való jóváhagyását kéri.

Egyházmegyei Tanács jóváhagyja azzal a pótlással, hogy a kölcsönről állítson ki a presbitérium szabályszerű, minden presbyter, mint készfizető kezes aláírásával ellátott biztosító okiratot, azután terjessze fel az iratokat jóváhagyás végett. A lelkészi erdőtőke alaptól kölcsönvett 10.000 Leu után pedig fizessen évi 6%-os kamatot, amennyiben lelkészi javadal-mul szolgál.

9. sz. A szatmári egyház beterjeszti presbitériumá-nak 1940. június hó 16 án hozott 59. számú határozatát, mellyel új adózási rendszer bevezetését határozta el s új adókulcsot állapított meg.

E. M. T. annak megállapítása mellett, hogy a határozat ellen fellebbezés nem érkezett be s azt ilyen formán hivatalból vizsgálta fe-lül, jóváhagyja s az abban foglalt adókulcsot megerősíti,

m e r t:

a határozat adó alapul a legésszerűbb alapot, a jövedelmet veszi s 12 osztályt állapít meg, minek következménye az, hogy az osztályok nagy száma olyan rugalmassá teszi az adókulcsot, hogy minden egyháztág a vagyoni helyzetének megfelelő igazságos adóval róha-tó meg,

és mert az adókulcs a jövedelem növeke-désével növekszik a megállapítandó adót muta-tó százalék is, tehát az adózás progressiv, mely elvnek minden egyes egyházba való beve-zetése nagyon kívánatos lenne.

Az egyház a határozat hozatalra vonatko-zó alakszerűségek pontos betartását az eredeti jegyzőkönyv bemutatásával igazolta.

10. sz. A szatmárhegyi egyház beterjesztette meg-erősítésre temploma általános javítási munkálataira vo-natkozólag Kovács Lajos szatmári építésszel kötött szer-ződését, mely szerint a külső és belső javítás és festés elvégzéséért 113,000 Leit fizet, nem mellékelte azonban a presbitérium határozatát, a munkálat kiadásával kapcso-

latban, sem az építész szakértő véleményét.

Egyházmegyei tanács, hogy a munkálatot meg ne akadályozza, elrendeli, hogy a presbitérium esperes ur előtt igazolja, hogy a munkálat kiadásánál szabályszerűen járt el s megfelelő fedezettel rendelkezik. Elnökséget pedig felkéri és felhatalmazza, hogy az igazolás után a vállalati szerződést jóváhagyási záradékkal lássa el. A presbitériumot utasítja, hogy a munkálatot az e. m. i. építész szakértővel ellenőriztesse és az átvételt vele eszközöltesse.

Ezzel kapcsolatban felhívja az egyházmegye összes egyházait, hogy a jövőben semmi féle nagyobb építési munkát az építész szakértő megkérdezése és véleményezése nélkül meg ne kezdjen és ne folytasson.

11. sz. Az egrii presbitériumnak a lelkészi lak renoválására a már elnökségileg engedélyezett 80,000 Lei ideiglenes kölcsönének négy év alatt visszafizetendő rendszer kölcsönül való felvételének engedélyezése tárgyában kelt kérelmével kapcsolatban

egyházmegyei tanács elrendeli, hogy szabályszerű határozatában mondja ki a presbitérium a kölcsön felvételét.

12. sz. Az egyházkerület 15/1940 számú határozata, amely a lelkészi, tanítói és kántori állások kivételével az állandó javadalmazással egybekötött egyházi tisztségeknek csak meghirdetés és pályázat útján való betöltését rendeli el

tudomásul szolgál.

13. sz. Tárgyaltatott Makay György szatmár-udvari-i lelkésznek a berendi leányegyház presbitériumának 1939 november 19-én tartott gyűlésén hozott 41. számú határozatának — melyben lelkészi díjlevelet állapított meg — elleni fellebbezése.

Egyházmegyei tanács a presbitérium határozatát feloldja, mert az egyház magtárából kimérendő 5 mázsa buza és 5 mázsa tengerinek mint lelkészi javadalomnak a lelkészi díjlevelbe való beállításával az előbbi javadalom

értékével szemben csak látszólagos a javítás, amennyiben a 6000 [v]-öl föld adójának a javadalmas terhére történt áthárításával és az 1000 Lei fuvardij törlésével valójában alig történt emelés. Továbbá a multban az egyház által szolgáltatott fuvardij törlésével és a magtárból kiszolgáltatandó termény beállításával az egyház tagok még attól a kevés tehertől is, amit eddig a lelkészi szolgálatért hoztak, szabadulni akarnak, ami pedig ellentétben áll a presbytériumnak, mint az egyháztagoknak eddig tapasztalt áldozatkészségével és egyház szeretetével, utasítja azért a berendi presbytériumot, hogy az eddigi gyakorlat és adatok alapján a lelkészi díjlevelet legalább is a következőben állapítsa meg:

1. 6000 [v]-öl föld, amelynek az adóját az egyház fizeti.

2. 6 mázsa tiszta rostált buza az egyház magtárából.

3. 6 mázsa tiszta szemes tengeri az egyház magtárából.

4. 1000 Lei készpénz fuvarváltság évenként két egyenlő részletben január és június 1-én s a szabályszerű határozat alapján elkészített díjlevelet 30 nap alatt terjessze fel felsőbb hatósági jóváhagyásra, továbbá ezt a díjlevelet foglalja bele a szatmárudvarii lelkészi díjlevelbe.

14. sz. Makay György szatmárudvarii lelkész lelkészi javadalmához tartozó földek haszon bérbe adása tárgyában kötött szerződését

egyházmegyei tanács nem erősíti meg.

15. sz. A máramarosszigeti egyház beterjeszti a presbytériumának 1940. január hó 28-án tartott 5. szám alatt az E. M. közgyűlésének 34/1939. számú határozata folytán hozott határozatát s újból kéri az 1939. szept. 29-én 2. szám alatt hozott határozatának jóváhagyását, mely az egyháznak az alapokkal szemben fennálló tartozásának törlését szorgalmazza.

E. M. T. fentnevezett határozattól a jóváhagyást megtagadva, megállapítja, hogy a mára-

marosszigeti Liceum által az egyháznak iskola fenntartási alapra adott 350,000 Leut az egyház a Duca utca 2. számú házastelkébe részben beépítette, részben templom javításra, részben egyéb célokra elköltötte. Elrendeli az alap visszaállítását oly módon, hogy a Duca utcai háznak olyan hányad része lesz az iskola fenntartási alap vagyona, amilyen hányada 350. ezer Leu a házastelek valódi értékének. Utasítja a presbytériumot, hogy készítsen az iskola fenntartási alapról a rendelkezésnek megfelelő alapító okiratot s azt a Duca utca 2. sz. telekkönyvi szemle és a házas telek bérértékét igazoló hatósági bizonyítvány kapcsán terjessze az egyházmegyei közgyűlés, illetve tanács elé.

I n d o k o l á s :

A presbyteri gyűlésekről felvett jegyzőkönyvek kivonatai akkor szabályosak, ha azokból a gyűlés törvényszerű összehívása s határozatképessége megállapítható. Ilyen kivonatokat kell a szigeti presbytériumnak bemutatni.

Az alapok sértetlen meglétét a felettes hatóság hivatalból ellenőrizni köteles s mert úgy tapasztalta, hogy az iskola fenntartására adott 350,000 Leut részben hasznos beruházásra ugyan, de a presbyterium elköltötte, hivatalból kellett gondoskodni arról, hogy az alap más vagyonomban ugyan, de visszaállíttassék. A rendelkezés idevonatkozó részének ez az oka.

A tkvi szemle s a bérértéket igazoló bizonyítványokra azért van szükség, mert az alapító levélben nem a házszám, hanem az ingatlan tkvi s hr. száma veendő be és mert a felettes hatóság az ingatlan értékét ellenőrizni akarja.

Az egyház vagyonkezelésében a rendelkezés nem fog nehézséget okozni, mert ilyen módon a tehertétel önként megszűnik, a jövedelem pedig a 350,000 Leu, illetve annak értéke után, iskolai célra fog fordíthatni.

16. sz. A pusztadaróczi református egyházközség megerősítés végett beterjesztett uj-adókulcsát az egyházmegyei tanács jóváhagyja a következő szövegezéssel :

1., Személyi adó : 50 Leu és 18 kgr. buza.

2., Vagyoni adó :

I. Vagyontalanok nem fizetik csak a személyi adót.

II. Csak házzal birók fizetnek 70 Leut és 23 kgr. buzát.

III. 1-10 köblös földdel birók fizetnek 1200 négyszögöllel számított köblösönként 21 L. 5 1/2 kgr. buzát.

IV. 10-20 köblös földdel birók fizetnek 1200 négyszögöllel számított köblösönként 20 L. 5 1/2 kgr. buzát.

V. 20-40 köblös földdel birók fizetnek 1200 négyszögöllel számított köblösönként 19 L 5 1/2 kgr. buzát.

VI. 40 60 köblös földdel birók fizetnek 1200 négyszögöllel számított köblösönként 18 L. 4 kgr. buzát.

VII. 60-120 köblös földdel birók fizetnek 1200 négyszögöllel számított köblösönként 16 L. 3 1/2 kgr. buzát.

VIII. 120-200 köblös földdel birók fizetnek 1200 négyszögöllel számított köblösönként 13 L. 3. kgr. buzát.

3., Szolgálmányi adó.

I. Igával birók 1 igás napszámot fizetnek.

II. Igával nem birók egy kézi napszámot fizetnek.

17. sz. Miután a tárgysorozatba felvett ügyek le-
tárgyaltattak :

elnök az e. m. i. tanács ülését bezárja.

H i t e l e s i t j ü k :

Szatmár-Németi, 1940. augusztus hó 3-án.

Dr. Böszörményi Emil
e. m.-i gondnok.

Dr. Mártha József
világi főjegyző.

Tabajdi György

Boros Jenő
esperes.

Gulya Géza
lelkészi főjegyző.

Tereh Géza
aljegyző.

Dr. Harcsár Géza

**A nagybányai református egyházmegye 1940 ok-
tóber 10-én Szatmáron tartott közgyűlésének
jegyzőkönyve.**

Jelenvoltak, mint alkotó tagok: Boros Jenő esperes
és Dr. Böszörményi Enil gondnok elnöklete alatt:

Gacsályi Zsigmond, Gy. Kovács József, Kürthy Ká-
roly, Papp József, Sárközi Lajos és Visky Ferenc lelkészi,
dr. Helmeczy József, Tabajdi György világi tanács bírók.

Gulya Géza lelkészi, dr. Mártha József világi fő-
jegyző.

Tereh Géza világi jegyző.

Dr. Harcsár Géza e. m. ügyész.

Az egyházak képviselőitében: Adorján: Lippai József
lelkész, Pataky Zsigmond gondnok. Amacz: Siető Pál l.
Bócsi Bálint g. Apa: Gulya Géza l. Kató Béla g. Ara-
nyosmeggyes: Balla Zoltán l. Pásztor István pr. Atya:
Varga Béla l. Mester Lajos pr. Ávasujváros: Széll
György l. Kovács József g. Batiz: Mislai János l. Büte
Károly g. Csengerbagos: Mogyorós Sándor l. Varga Já-
nos g. Dabolc: Kósa Rezső l. Szilágyi József g. Egri:
Visky Ferenc l. Papellás János g. Felsőbánya: Spáczay
Árpád l. Kovács Béla pr. Halmi: Kürthy Károly l. Kó-
tay Mihály g. Hirip: Ármos Zsigmond l. Puskás Kál-
mán g. Hosszumező: Gavallér Lajos l. Kósa István g.
Józsefháza: Fekete Antal l. Molnár Sándor g. Kakszent-
márton: Öry Zoltán l. Meleg Sándor g. Kisbábony:
Horváth Pál l. — — — g. Kiskolcs: Gacsályi Zsig-
mond l. Györy Gusztáv g. Kispereske: Pajzos Bálint l.
Tar Antal g. Kőszegremete: Kovács Károly l. Köttrá
Gyula tanító. Lázári: Tóth Jenő l. Kanizsay Jenő g.
Máramarossziget: Papp József l. Nagy Béla fg. Mikola:
— — — — l. Ur József g. Misztótfalu: Márton
Ferenc l. Baczai Jenő g. Nagybánya: Oláh Sándor l.

Gyalay Gyula g. Nagybecskó: — — — 1. — — — g.
 Nagykolcs: Gyöngyössi Bálint l. Kocsis Albert g. Nagy-
 tarna: Dénes László l. Szoboszlai Lajos g. Ombod: Gy.
 Kovács József l. Fiacskó János g. Óvári: Fehér Bertalan
 l. K-Nagy Lajos g. Patóháza: — — — 1. — — — g.
 Pettyén: — — — 1. Szabó Gusztáv g. Pusztadaróc:
 Fekete Rezső l. Őri István g. Sándorhomok: Csüry
 Miklós l. Tar Antal g. Sárköz-Sárközujlak: Véghoffer
 Sándor l. Samu Endre g. Szamosdara: Kovács Gyula l.
 Király László g. Szamosdob: Bara József l. Pataky Mi-
 hály g. Szamoskóród: Kürthy Dezső l. Sebestyén Lajos g.
 Szamoskrassó: Várady József l. Tóth Kálmán t. Szatmár:
 Boros Jenő esperes, Kiss Bertalan l. Kerekes István,
 Nagy Jenő pr. Szatmárhegy: Magoss| Árpád l. Németi
 Gyula g. Szatmárnémeti: Sárközi Lajos l. Bakcsy Gei-
 gely fg. Szatmárudvari: — — — — Boros Zoltán g.
 Szárazberek: Papp Zsigmond l. Király Endre g. Szinér-
 váralja: Szabó Endre l. — — —. Tamásváralja: — —
 —. — — — g. Turtarebes: Szép Kálmán l. Ványi
 Endre g.

Ligeti Imre és Bakcsy-né Korbuly Irén tanárképvise-
 lők.

Karikás Sándor, Molnár Ambrus, Szőke József tani-
 tóképviselek.

A közgyűlés megnyitása és határozatai:

I. A XC. Zsolt. I versének közös eléneklése után
 esperes úr az itt olvasható imádságban kérte a közgyű-
 lésre Isten áldását és kegyelmét:

Világok és nemzelek sorsát intéző Fővalóság, édes Atyánk,
 jóságos Istenünk! A hála érzésével szívünkben csendült fel ma
 ajkunkon az ősi zsoltár: „Te benned bízunk eleitől fogva“,
 mert mi már boldogan megtapasztaltuk azt, hogy „Te benned
 bízni, óh, áldott Istenség! (Beh) drágább kincs ez minden
 földi jónál“, mert aki Te benned bizik, meg nem csalatkozik so-
 ha sem. Ez a bizalom erősített és vigasztalt minket a megpróbál-
 tatás nehéz napjai alatt, mikor Babylon vizei mellett sirtunk,
 könnyeztünk és ez tölti el most örömmel és boldogsággal a
 szívünket, mikor ismét szabadok vagyunk, mikor lehullott a
 bilincs a kezünkről és a lelkünkről.

Oh, köszönjük Neked Édes Atyánk, hogy a Te benned való bizalmat adtad nekünk és ígéd által folytonosan erősítetted ezt mi bennünk. Köszönjük, hogy minket a Te evangéliomi egyházad tagjaiul és szolgálóul elhívtál, amelynek kebelében mindenkor oltalmat találunk az élet hullámverései ellen. Ó, mert olyan boldogság tudni azt, hogy Te kormányozod nemcsak a világot, de Te intézed a mi sorsunkat is, kiket nemcsak saját képedre és hasonlatosságodra alkotál, hanem Fiad által gyermekeiddé is fogadtál. Ez a hit tett minket erősekké, bátrakká, mikor a megpróbáltatás keresztljét hordoztuk és a szenvedés keserű poharát ürítettük és ez a hit tesz most alázatosakká, bizókká, mikor megéreztetted velünk a Te szereteted édességét és melegét.

Édes Atyánk jószágos Istenünk! Tudjuk mi azt, hogy Te semmi nélkül nem szűkölködöl, mert Tied az ég és föld roppant alkotmánya. Mégis engedd meg nekünk, hogy jószágodat tapasztalva, oda boruljunk ma zsámolyod elé és úgy mutassuk be hálaáldozatunkat Tenéked. Nem aranyat és ezüstöt, ami nincsen nekünk, hanem a mi Te előtted mindennél drágább és becsesebb, a szívünket tesszük ma oltárra áldozatul, azt a szívet, amely telve van Irántad kimondhatatlan ragaszkodással és hálával. Óh, vedd kedvesen áldozatunkat és ha valami fogyatkozás vagy éppen, fedezze el azt a Te végtelen irgalmad, kegyelmed.

És hallgasd meg könyörgésünket, mikor azt kérjük Tőled, hogy légy itt velünk, míg anyaszentegyházunk dolgait megbeszéljük és add, hogy a Te lelked segédelmével jó és hasznos munkát végezhesünk. Áldd meg ennek a hívő gyülekezetnek minden tagját a bölcsességnek és szeretetnek lelkével. Áldd meg különösen azt, aki már 10 év óta forgolódik, mint a sziv embere vezérként előttünk, közöttünk és add, hogy az ő példája buzdítson mindnyájunkat a Te anyaszentegyházadért való önzetlen munkálkodásra.

Óh, hallgasd meg a mi hittel elrebegett imánkat és könyörgésünket és áldj meg minket, a Te szent Fiad, a Jézus nevében kérünk! Amen!

Ima után gondnok úr a következő beszéddel nyitotta meg a közgyűlést:

Nagytiszteletű és Nagyságos
Egyházmegyei Közgyűlés !

Visszanyert, ősi, édes magyar hazánkban az imádság és hála legyen első megnyilatkozásunk, a történelmi idők csodás sorsfordulata utáni első közgyűlésünkön. Két évtizedet meghaladó szenvedésünkből, megalázottságunkból, lelki, testi és vagyoni, faji, nemzeti és személyes elkárkozásunk gyötrelmeiből emelt fel az Ur, a mi édes mennyei Atyánk és mi megtisztulva a salaktól, megbűnhődve a múltat és jövőndőt, a turáni átkot és egyéni gyarlóságainkat, a magyar feltámadás szeptemberi virradatán, zokogó boldogságunkban találkoztunk Mindenható Atyánkkal, az Istennel. Levelkezve az egyént, magyar testvériségben összeforrva, földig alázatosan áldunk, — óh Mindenható Atyánk, — a kárhozat mélységéből való feltámadásunkért.

Ezer év alatt háromszor volt magyar feltámadás. Három halál után, három feltámadás teljesült be a magyar népen. A mohi puszta temetőjéből alig egy évre támadt fel halottaiból a magyar, vértelenül, harcok nélkül. A barbár tatár hordák kivonulása után következett a csodás magyar feltámadás, a Nagy Lajos és Mátyás boldog korszakával. Alig pár évszázad fordulata után jött „Nemzeti nagylétünk nagy temetője Mohács.” Jött a legnagyobb magyar Halál. A második halál, amelyből nem látszott újraéledés. Meghalt a remény is. De ismét kinyújtotta a magyarok örök mennyei Édesatyja megsegítő jobbát a földig tiport Magyarországra felé. Zenta és a karloviczi béke meghozta a második magyar feltámadást. — És újjászülötte a százados pusztulást és romhalmazból Magyarhon. Jött ismét a megújulás, a magyar tavasz. Majd négy évszázad relatív fejlődése és nyugalma után bekövetkezett hibánkon kívül Trianon, amely Magyarországot mások vétő bűneiért és mások iránti gyűlöletből és bosszu állásból szétmárcangolta. Két évtizedes rettenetes harmadik halálra most, szemünk előtt következett be az ismét vértelen, dicsőséges harmadik feltámadás.

A magyarok örök Istene most is, mint már annyiszor, kijelentette magát az ő választott népének, sujtott, a szenvedésekkel edzett, nevelt és alkalmassá tett a magyar előszabott jövőndő, nagy feladatok megoldására. A magyar kiállotta ezt a próbát, Istentünk jutalmul megadta a magyar szeplembert, megadta nekünk, részünkre, hogy részesei lehettünk ennek az örökemlékü,

harmadik magyar feltámadásnak.

Azon a szeptemberi tavaszon, azon a harmadik feltámadáson, megelevenedett előttünk az ős magyar Mythologia, regős multunk mondája. Átviharzott szemeink előtt a magyar verhetetlen hadsereg, ez a bámulatos csoda: a Csaba királyfi menyei serege, amely ezer év óta égi honából vigyáz hazánkra, vigyáz magyar testvéreire. Csaba királyfi serege, ez a szellem-sereg, az Igazság serege, Isten parancsára mindannyiszor leviharzik a tejuton, — a Hadak útján — ellenségeinkre, valahányszor a gyűlölet ördöge porbasujtja a magyart, valahányszor az Ármány sirba dönti a Magyar Életet és kivívja, mint ahogy kivívta már harmadszor a magyar feltámadást, mert Isten végzéséből Magyarország örök és halhatatlan.

Mi megszenvedtük a multat, hogy felépítsük a Jövőt, amely az Istennek a magyar népre rótt célkitűzéseit és feladatait hivatott teljesíteni. Sok munka vár mindannyiunkra, szent munka, isteni parancs. Uj, nagy, talán a legsúlyosabb problémák megoldása vár reánk, az egyházra, amely a szétszakíthatatlan ingadozást nem tűrő kapcsolatot kell, hogy kiépítse az ember és az örök Isten között: Uj kapcsolatot, amelynek alapja az alázatos és őszinte Istenimádás, a tiszta erkölcs. Uj világnak kell lerakni az alapjait, a Szeretet világának, a Boldogság világának, amelynek fundamentuma a templom és az iskola. Ehhez az emberi gyarlóságot meghaladó hivatásunkhoz és munkánkra kérem, könyörgöm a Mindenható Isten kegyelmét és segítségét számunkra, gyarló és tévelygő emberek számára. Hiszem, tudom, hogy úgy lesz.

„Hiszek egy Istenben, hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök Igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában!

Amen.“

2. sz. A megjelent alkotó tagokat Elnökség felkérésére Gyöngyössi Bálint lelkész jegyezte fel és vette számba. Feljegyzése szerint nem jelentek meg közgyűlésünkön: Dr. Ajtay Nagy Gábor, Dr. Jakó Endre, Simó Lajos, világi tanácsbírók. Bárkász Imre, Bogdán Lajos, és Lengyel László lelkészek. Világi kiküldött nem jelent meg: Kisbábonyról, Nagybecskóról, Patóházáról, Szinér-

váraijáról, Tamásváraljáról. Esperes úr előtt azonban igazolta távolmaradását Bogdán Lajos pettyéni lelkész.

Közgyűlésünk jelenlevőket alkotótagoknak elismeri, az igazolt távolmaradást tudomásul veszi. A nagybocskói presbytérium igazoltatásától eltekint, figyelembe véve az ottani nehézségeket. Barkász Imre, Lengyel László lelkészeket, továbbá a kisbábonyi, patóházai, színérváraljai, tamásváraljai presbytériumokat pedig felhívja, hogy a világi képviselő elmaradását 30 napon belül igazolják, különben a népiszkolai alap javára 5-5 pengő bírság megfizetésére kötelezi.

3. sz. Az alkotó tagok között nyomtatásban szétosztott tárgysorozatot

közgyűlés a tárgyalás sorrendjéről elfogadja.

4. sz. A jegyzőkönyv hitelesítésére

közgyűlés október 17-dik napjának délelőtti 11 óráját tűzi ki. Hitelesítés helye az esperesi hivatal. Hitelesítő tagok, elnökség, jegyzők, Sárközi Lajos, Dr. Harcsár Géza és Tabajdi György.

5. sz. Az egyházmegye 1939. évi szellem-erkölcsi, anyagi állapotáról nyomtatásban is megjelent és az alkotó tagok között szétosztott esperesi jelentést

közgyűlés feloivasottnak tekinti, tudomásul veszi, jegyzőkönyvéhez mellékeli és a jelenítés kapcsán a következőket határozza:

1. megnyuvással állapítja meg, hogy a gyülekezetek belső életében az előző évi állapothoz viszonyítva, ha javulás nem is állott elő, de rosszabbodás sem következett be, bár félt volt, hogy a román állam közigazgatási és közbiztonsági szerveinek erőszakosságai, vagy a katonai és a közmunka szolgálatra történt behívások következtében nagy hanyatlás következik be. Felhívja ezért a gyülekezetek presbytériumait és lelkészeit, hogy a legnagyobb odaadással buzgólkodjanak, hogy a gyülekezetek belső életében is a fejlődés boldog korszaka kezdődjék meg.

2. Sajnálattal veszi tudomásul, hogy a belmissziói egyesületek a legtöbb helyen a hatóságok tiltó rendelkezései miatt szüneteltek, ezért elrendeli, hogy a lelkesek a beszüntetett belmissziói egyesületeket indítsák munkába, ahol pedig még megszervezetlenek, igyekezzenek minél előbb megszervezni.

3. Örömmel értesül közgyűlés arról, hogy egyes gyülekezetek, testületek és egyháztágok az önkéntes adományok, a jótekonyság terén nagyobb összegű adományaikkal egyházszeretüknek mások előtt példaként világító jelét adták, miért is a 27. pontba felsorolt adakozóknak: Amacon: karácsonyi kántálóknak — 1872 Leut —, Nőszövetségnek — 2288 Leut —, Batizon: Dalárdának — 1640 Leut —, Egriben: néhai Kádár Bálintnak — 3816 Leut — Avasujvároson: Cseh Gyulának — 2000 Leut —. Rákos Mihálynak — 500 Leut —, Felsőbányán: Lévay Ilonának — néhai Gábor Terézia hagyatékából 4000 Leut — Hiripen: karácsonyi kántálóknak — 6623 Leut — Hosszumezőn — Csatári Lajosnak (Józsefé) — Leut — Gavallér Lajosnak — 1200 Leut — Kisbábonyban: Paládi Mihálynak és nejének — 12000 Leut — nőszövetségnek — 11200 Leut — Kiskolcson: énekkarnak — 6394 Leut — Nőszövetségnek — 2606 Leut — id. Boros Györgynek — 1000 Leut — Lázáriban: Nagy Bélának — 5000 Leut — Máramarosszigeten: Dr. Nádor Henriknének — 10000 Leut Nőszövetségnek — 10000 Leut — özv Nagy Endrénének — 1000 Leut — Takács Lajosnének 1000 Leut — özv. Kövi Imrénének — 500 Leut — Szatmáron: Bakcsy Gergelynek — 37800 Leut — Herman Lászlónak — 10000 Leut — Szatmárnémetiben: Bakcsy Gergelynek — 34200 Leut — Süveg Antalnak — 1000 Leut — Szatmárudvariban: Makay Györgynek és feleségének —

2000 Leu értéket — Szárazberekén: Joó Kálmánnénak — 3000 Leut adtak — elismerését és köszönetét nyilvántja. Egyben kimondja, hogy az 500 Pengőnél nagyobb összegű adakozóknak nyilvánítandó köszönet és hála kifejezésére 10 évenként emlékünnepelet tartssanak.

Megdöbbenéssel álapítja meg közgyűlésünk, hogy a belhivatalnoki fizetés, valamint az egyházmegyei és kerületi járulékhátralékai záporodást mutatnak, aminek oka a szegénység mellett a közöny. Reménnyel néz azonban a jövőbe, hogy ezen a téren is javulás fog mutatkozni. Utasítja azért a hátralékos egyházak presbytériumait, hogy minden eszközt használjanak fel a hátralékok rendezésére és teremtsenek tiszta helyzetet.

5. Elismerését nyilvánítja az iskolát fenntartó egyházaknak az iskolák fenntatásáért hozott áldozatért és a jeles eredményt felmutató tanerőknek a lelkiismeretes és buzgó munkáért.

6. Rosszalását fejezi ki azonban az egyházlátogatási jegyzőkönyvet hiányosan kitöltő lelkipásztorokkal és az ilyen jegyzőkönyveket elfogadó egyházlátogató küldöttségekkel szemben, amenyiben a hiányzó adatok miatt egyházmegyénk teljes képét megalkotni nem lehet. Elrendeli azért, hogy a jövőben az egyházlátogatási jegyzőkönyv minden adatát a leglelkiismeretesebben töltsék ki a lelkipásztorok és legnagyobb pontossággal vegyék számba a küldöttségek.

6. sz. Olvastatott az időszakai változásokról szóló esperesi jelentés.

Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Az időszakai változásokról szóló jelentésemet mivel is kezdhethném egyébbel, mint annak a korszakalkotó, történelmi eseménynek felemlítésével, amely a folyó évi szeptember hó 5-én következett be, amikor 21 és fél-

évi rabság után felszabadultunk az idegen hatalom járma alól és visszacsatoltattunk ami édes anyaországunkhoz. Minden magyar szívét öröm és boldogság érzése töltötte el ezen a napon és hála imát rebegett ajkunk a népek és nemzetek sorsát intéző Fővalóságához, hogy megelégtelve szenvedéseinket, ismét felemelt minket és megérezttette velünk végtelen irgalmát és kegyelmét. Bizony nem emberek munkája volt ez csupán, hanem mindenek felett a Mindenható Istené. Azért ma mikor vissza gondolunk erre, méltán elmondhatjuk mi is a zsoltárral: „Az Urtól lett ez, csodálatos ez a mi szemünk előtt” (118 zsolt. 23. v.).

Am az Isten segedelme mellett, ami diadalmas szövetségeseinknek, valamint országunk bölcs Kormányzójának és derék honvédeinknek köszönhetjük ezt, akik, mikor arra legalkalmasabbnak látták az időt, akkor indították meg a felszabadítás nagyszerű munkáját és végrehajtották azt szinte vér és élet áldozat nélkül. Szálljon feljűk e helyről is mélységes hálánk és köszönetűnk.

Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés! 1940. szeptember hó 5.-vel nemcsak nemzetűnknek és hazánknek, de a mi református anyaszentegyházunk történetének is bezárult egyik küzdelmes korszaka és megnyílt előttűnk egy új korszak, egy szebb és boldogabb élet lehetőségével. Ennél a határkőnél úgy érzem, jogos önérzettel megállapíthatom azt, hogy református egyházunk szolgálai és hivei, valamint ennek az egyháznak összes intézményei igyekeztek maradéknélkül beöltetni hivatásukat és egy pillanatig sem szűntek meg szolgálni a magyar nép megtartásának szent ügyét. Ennek igazolására csupán annyit említek meg, hogy például egyházmegyénk lelkészei, tanítói és gondnokai közül alig néhányan vannak olyanok, akik a letűnt 21 év alatt börtönt, vagy egyéb megaláztatást ne szenvedtek volna magyarságukért és reformátusságukért. Ugy gondolom és ezt jólesik hinni, hogy országunk vezetői méltányolni fogják minden vonatkozásban ezeket a szolgálatokat és áldozatokat és segítségűnkre lesznek abban, református anyaszentegyházunk pótolni tudja minél előbb azo-

kat a veszteségeket, melyeket a letűnt szomorú korszak alatt elszenvedett, mert az elvitathatatlan, még az ellenség által is elismert tény, hogy a magyar nemzeti érzésnek és gondolatnak, a mi református egyházunk volt mindig a legerősebb ápolója és védelmezője. Mi amikor egy új korszak küszöbén felajánljuk készséggel további szolgálatunkat, azt kívánjuk, hogy anyaszentegyházunkkal együtt viruljon a nemzet, a hon és mind a kettő legyen olyan erős és hatalmas, hogy rajtuk a pokol kapui se vehessenek diadalmat.

Áttérve most már az egyházmegyénk kebelében előforduló fontosabb eseményekre, legelőször is a kegyelet adóját rovom le két elhunyt nyugalmazott lelkésztársunkkal szemben. Ezek: Nagy Endre volt hosszúmezői és Tóth Gábor volt kisbábonyi lelkészek, akik közül Nagy Endre 1939 október hó 15-én Máramarosszigeten, Tóth Gábor pedig 1940 május hó 2-án hunyt el Szatmárnémetiben. Mindketten a megérdemelt nyugalmat élvezték már, mikor elhangzott feléjük a hazahívó szó és mint megérett gabonák takarítottak be az örökkévaló csűrökbe. Nyugodjanak békében.

Lelkészi karunkból nyugalomba vonult 1939 december hó 1-én Takács Lajos nagybocskói misszió-köri lelkész 51 évi szolgálat után. Missziói munkáját nagyban gátolták az átélt rendkívüli viszonyok és események, miért is ezt a missziót teljesen újra kell szervezni. A Takács Lajos nyugalomba vonulása után Papp József máramarosszigeti lelkésztársunkat bízom meg a missziói körben lakó református hivek lelki gondozásával, valamint a missziói-kör újra szervezésével, de bizony a közbejött és közismert nehézségek miatt ez neki sem sikerült. Ujabban a Főtit. Püspök Ur Szentés György s.-lelkészt rendelte ki ezeknek a munkálatoknak a végzésére s reméljük, hogy ő talán több eredményt tud ezen a téren elérni.

Mint új lelkipásztorok kezdték meg működésüket egyházmegyénkben: 1939 december hó 3-án Papp Zsigmond a szárazberek, 1939 december 17-én Horváth Pál a kisbábonyi és 1940 január hó 6-án Vargha Béla az atyai gyülekezetben. Papp Zsigmondot és Vargha Bélát személyesen iktattam be hivatalukba, míg Horváth Pál be-

iktatását felkérésemre és megbízásomból Kürthy Károly tanácsbíró ur volt szíves elvégezni. Mindhármójukat szeretettel köszöntöm ebből az alkalomból is és életükre, valamint az anyaszentegyház érdekében végzendő szolgálatukra Isten gazdag áldását kérem. Megemlítésre méltónak találom még azt is, hogy a lelkészi kar tagjai közül Oláh Sándor nagybányai és Lengyel László tamásváraljai lelkészeket 1939 október havában a hatóság letartóztatta és a katonai bíróság elé hurcolta. Helyettesítésüket úgy oldottam meg, hogy Fábián György nagybányai s.-lelkészt megbíztam a helyettes lelkészi teendők ellátásával is, a tamásváraljai gyülekezetbe pedig Dénes László nagytarnai lévita lelkészt rendeltem ki beszolgáló lelkésznek. Eltávozott lelkészi karunkból Makay György szatmárudvari-i lelkész Belényesujlakra 1940. július hó 20-án.

A segédlelkészek közül a Főtiszteletű Püspök ur 1939 dec. 1-től kezdődő joghatállyal Soós Lajost a szatmári, 1940 január 25-től kezdődő joghatállyal Farkas Sándort az avasujvárosi, 1940 ápr. 25-től kezdődő joghatállyal Balaskó Vilmost a máramarosszigeti, 1940 július 15-től kezdődő joghatállyal Kabai Istvánt a nagybányai, 1940 július 15-től kezdődő joghatállyal Szabó Sándort az avasujvárosi, 1949 augusztus 15-től kezdődő joghatállyal Borsi Bertalant a mikolai és 1940 szeptember 25-től kezdődő joghatállyal Fábián Györgyöt a máramarosszigeti egyházba rendelte szolgálattételre. Én pedig 1940 július 25-től kezdődő joghatállyal Farkas Sándort helyettes lelkésznek neveztem ki a csengerbagosi egyházba.

A tanítói karban Libik Árpád sárközi tanítót az 1939—40. iskolai évre helyettesi minőségben megerősítettem. Sajnos azonban, úgy őt, mint Kottla Gyula kőszegremetei tanítót a román nemzetnevelésügyi miniszter a tanítástól eltiltotta. Mindkettőjük ügyét tárgyalni fogja mostani gyűlésünk alkalmával a bíróság. — Ugyancsak megerősítettem helyettesi minőségben az 1939—40. iskolai évre Bilkai Éva kiskolcsi, Mészáros Anna, Gecsey Ilona szatmári, Szabó Endréné—Standari Anna apahegyi és Ferenczy Irén nagybányai tanítónőket.

Ugyancsak helyettesi minőségben megerősítettem az 1940—41. iskolai évre Kádár Margit egri-i, Nemes Sára csengerbagosi, Erdei Lajos és Harkácsi Juliánna szatmári és Kondor Katalin dobrácsapáti tanerőket. Megemlítem itt még azt is, hogy férfi tanítóink közül a múlt iskolai évben többen be voltak hiva hadimunkára, akiknek a helyettesítését igyekeztünk belkörüleg megoldani. Nem tudom azonban, hogy mimódon tudjuk megoldani felekezeti iskolánkban a tanítás kérdését a folyó iskolai évben, mert felekezeti tanítóink nagy része átment az államhoz tanítónak és most egyházaink nem igen tudnak különösen férfi tanerőket kapni. Remélem azonban, hogyha az anyaországgal megindul a rendes forgalom, onnan kapni fogunk megfelelő tanerőket. Mindenesetre itt nagy körültekintésre és türelemre lesz szükség és fokozott éberségre annyival is inkább, mert egyes gyülekezetekben már kísért az államosítás gondolata, pedig még csak most éltük át a nagy tanítást, hogy úgy a református, mint a magyar nemzeti nevelés legjobban a felekezeti iskola útján biztosítható.

Mint elismerésre méltó, örvendetes tényt említem meg, hogy a nagybányai református gyülekezet a mai nehéz viszonyok mellett is egy szép, új iskola termet építtetett, amely egyszersmint belmissziói összejövetelek tartására is alkalmas lesz. Beszédes bizonyossága ez e nemes gyülekezet emelkedett gondolkodásának és áldozatkészségének.

A bezárt nagybányai református lelkészi nyugdíjintézet tőkéjéből özv. Bencsik Istvánné részére ismét kiutaltam 500 leu segélyt és ugyancsak átutaltam az egyházmegye pénztárában „nagybocskói templom renoválási alap“ címen kezelt 1500 leu összeget Papp József beszálló lelkész urnak a felmerülő költségek fedezésére.

Monoky Sándor avasfelsőfalui állami iskolai tanítónak engedélyt adtam arra, hogy mikor beszálló lelkész nem mehet át, az avasfelsőfalui templomban istentiszteletet végezessen és hogy a református növendékeket a hittanra taníthassa.

A józsefházai gyülekezetben a kirekesztett egyháztagok visszavételüket kérték az egyház előljáróságától. Uta-

sitottam a lelkeszt és presbytériumot, hogy amennyiben nevezett egyháztagnak minden vonatkozásban eleget tesznek az egyházzal szemben fennálló kötelezettségeiknek és amennyiben nyilvános istentisztelet keretében az egyházat megkövetik, úgy hozzájárulok a visszavételükhöz.

A mult gyűlésről való elmaradását és szavazat nem küldését igazolta Szép Kálmán és Várady József.

Végül sajnálattal jelentem azt a tényt, hogy amennyiben az amaczi presbytérium többszöri felszólításomra sem hajtotta végre az egyházmegyei bíróságnak a Gulyatelek áladása ügyében hozott 58—1932. számú ítéletét, sőt azt egyenesen megtagadta, így kénytelen vagyok előterjesztést tenni a Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlésnek, hogy az E. T. I. tc, 47. §-a alapján az amaczi presbytériumot oszlassa fel és új presbytérium választását rendelje el, azzal a feltétellel azonban, hogy az új választás rendjén a régi presbyterek újra meg nem választhatók.

Jelentésem tudomásul vételét és tett intézkedéseim jóváhagyását, valamint javaslataim elfogadását kérve, vagyok

Szatmáron, 1940 október hó 9-én

Kiváló tisztelettel

Boros Jenő,
esperes.

Egyházmegyei közgyűlésünk Isten örökkévaló kegyelme iránti mély hálával áll meg szep-tember ötödikének eseményénél, mint ujkor há-tárkövének, amely a megaláztatás és megpró-báltatás kálváriás korszaka után, a szabadság, a fejlődés és felvirágzás idejét jelenti népünk és anyaszentegyházunk számára. A kiválasztot-tak isteni leckéje számunkra a 21 és fél esz-tendő, amelyben multunk legszentebb emlékei-hez méltó hűséggel teljesítették anyaszentegy-házunk hivatalosai, intézményei, hivei kötelessé-geiket Isten dicsőségére és anyaszentegyházunk javára. Felállással ad kifejezést Isten iránti há-lájának, hogy a mi gondviselő jó Atyánk meg-

tartott a hitben és reménységben akkor, amikor úgy tetszett, hogy a ránk borult éjszakában elmúlt az éjféli anélkül, hogy hajnal támadna, az áldozathozatalban akkor, amikor árvaságunknál csak szegénységünk látszott nagyobbának s a mélységből a magasságba vezetett.

Magyar hazánk Főméltóságu Kormányzóját alattvalói hódolata nyilvánítására a következő táviratban köszönti :

„Főméltóságu Horthy Miklós kormányzó Urnak. A nagybányai református egyházmegye közgyűlése és alkotó tagjai, midőn a felszabadulás után, első alkalommal gyülekeztek össze anyaszentegyházunk ügyének intézésére, mély hálával és hódoló tisztelettel köszöntik a Főméltóságu Kormányzó Urat és alattvalói ragaszkodással kérik életére és további sikeres munkálkodására Isten gazdag áldását. Boros Jenő esperes, Dr. Böszörményi Emil gondnok.“

Ugyancsak táviratban köszöntik a miniszterelnök Urat : Nagyméltóságu Gróf Teleky Pál miniszterelnök Urnak. A nagybányai református egyházmegye közgyűlése és alkotó tagjai amidőn a felszabadulás után első alkalommal gyülekeztek össze anyaszentegyházunk és iskoláink ügyeinek intézése végett, mély tisztelettel és hálás szeretettel üdvözlük a miniszterelnök Urat, mint a magyar felszabadulásnak legbuzgóbb munkását és kívánják, hogy eddigi fáradozása további gazdag gyümölcsözést teremjen országunk és anyaszentegyházunk javára. Boros Jenő esperes és Dr. Böszörményi Emil gondnok.“ És a vallás és közoktatásügyi miniszter Urat : „Nagyméltóságu Hóman Bálint vallás és közoktatásügyi miniszter Urnak. A nagybányai református egyházmegye közgyűlése és alkotó tagjai amidőn a felszabadulás után első alkalommal gyűltek össze anyaszentegyházunk és iskoláink ügyeinek intézése végett, mély tisztelettel és reménységgel üdvözlük a miniszter Urat,

kérve anyaszentegyházunk és iskoláink számára az újraépítés munkájához megértő támogatását. Boros János esperes. Dr. Böszörményi Emil gondnok.

A szenvedések nagy tanítását szívébe zárva, indul boldog jövőendő építésére.

Közgyűlésünk Esperes Urnak az időközi változásokról szóló jelentését helyesléssel tudomásul veszi, jegyzőkönyvébe felvétetni rendeli s az abban foglalt esperesi intézkedéseket jóváhagyja.

1. Részvétellel veszi tudomásul az egyházmegyénk kebelében történt gyászeseteket. Az emberi élet véghatárán — a hűséggel teljesített hosszú szolgálat után — megérdemelt nyugalomból elszólitott Nagy Endre volt hosszú-
mezői és Tóth Gábor volt kisbábonyi lelkészeknek áldott emléke előtt a kegyelet érzelmével adózik közgyűlésünk és nevüket jegyzőkönyvében megörökíti.

2. Takács Lajos nagybocskói lelkésznek nyugalomba vonulását, áldást és békességet óhajtó jókívánással, jegyzőkönyveli.

3. Papp Zsigmond szárazberekai Horváth Pál kisbábonyi, Varga Béla atyai lelkészeket szeretettel fogadja és iktatja be egyházmegyénk kebelébe. Hasonlóképpen tudomásul veszi a jelentésbe foglalt segédlelkészek alkalmazását s helyettes minőségben — a nevezett tanerők megerősítését. Ugy a megválasztott rendes lelkészekre, a kirendelt s.-lelkészekre, mint a megerősített tanerőkre Isten áldását és kegyelmét kéri, hogy munkájuk nyomán fakadjon áldás a gyülekezetekben és térjen dicsőség Isten nevére. A szolgálati helyére visszatérő Oláh Sándor és Lengyel László lelkészeket örömmel köszönti. A körünkből távozó Makay Györgyöt sajnálattal bocsátja el s új állomáshelyén Isten tegye munkáját áldottá. A helyettesítés és áthelyezésre tett intézkedéseket helybehagyja.

4. Aggodalommal értesül, hogy tanítókarunk egyrésze és épen férfitagjai állami szolgálatra jelentkeztek és neveztettek ki. Iskoláinkban a tanítás zavartalan biztosítására felkéri esperes urat, hogy az anyaországbeli tanerők megválasztása és beutazása érdekében minden szükséges intézkedést tegyen meg.

5. Felekezeti iskolánk feladása ellen minden tőle telhető módon küzd, sőt felhívja az iskolát nem tartó gyülekezeteket a felekezeti iskola felállítására, mert a református és magyar nemzeti eszme két legbiztosabb bástyája a református templom és mellette a református felekezeti iskola volt mindig.

6. Örömmel veszi tudomásul, hogy a nagybányai gyülekezet nagy és nemes multjához méltó újabb ténykedését az új iskolatermnek áldozatkészségből való felépítését.

7. Bencsik Istvánné számára 500 Lei, segélynek, a nagybocskói templomépitési alaptól Papp Józsefnek kiadások fedezésére szolgáló 1500 Lei kiutalását jóváhagyja.

8. A Monoky Sándor avasfelsőfalui állami tanítónak adott engedélyt és a józsefházai gyülekezetnek a kirekesztett egyháztagok visszavételére nézve adott utasítást helyesléssel veszi tudomásul.

9. Az amaczi presbytériumot, amennyiben az 58—1932 számú egyházmegyei bírósági ítéletet esperes ur felszólítására sem hajtotta végre, az E. T. I. t.-c. 47. §. alapján feloszlatja. December hó 1-ig az új presbytériumnak megválasztását elrendeli az esperesi jelentésben javasolt feltétellel.

7. sz. Esperes ur jelenti, hogy a múlt évi közgyűlésünk 7. számú határozata értelmében Dr. Böszörményi Emil gondnok úr arcképét, gondnoksága 10 éves jubileuma alkalmából, Krizánné—Csikós Antonia festőművész által megfestette s az arckép ünnepélyes leleplezése a mostani közgyűlésünk tárgyát képezi. Felkéri Gy. Kovács József tanácsbíró, hogy ezzel kapcsolatban ünnepi beszédét tartsa meg.

Gy. Kovács Lószef a következő beszédet mondta :

Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés !
Nagyságos Egyházmegyei Gondnok Ur !

A mult évi egyházmegyei közgyűlésünk — Sárközi Lajos tanácsbíró társam indítványára — egyhangu határozattal kimondotta, hogy amikor mély elismeréssel adózik egyházmegyei gondnokának 10 évet felölelő értékes és áldásos működéséért, örömmel fogadja lelkészikarnak azon indítványát, hogy a belső tiszteltetés mellett, — habár szerényen, de külső formában is — emléket állít a 10 éves évfordulónak, ezért dr. Böszörményi Emil egyházmegyei gondnok ur arcképét a szatmári egyház tanácsterme számára megfesteti.

Ime, az ünnepélyes pillanat elérkezett s engem, mint a nagybányai ref. egyházmegye lelkészértelkezleti elnökét ért az a megtiszteltetés, hogy amikor ez arcképet, mint a lelkészi kar, bár szerény, de tiszteletből és mélységes szeretetből fakadó ajándékát — rendeltetésének átadom, néhány szót szóljak.

Nagyságos Egyházmegyei Gondnok Ur !

A testi arckép immár elkészült s nekem most a lelkit kell nagy vonásokban megrajzolnom. De ha a testi arckép elkészítése sem könnyű, hiszen ki kell keresni az arc jellegzetes sajátosságait, a szem, a száj, általában az arc tipikus vonásait, mert ezek adják a hűséget, — mennyivel nehezebb megrajolni az ember lelki arculatát, melynek sajátossága a gondolkozásból, érzületből s az akarat tevékenységéből tevődik össze.

Megvallom őszintén, engem mint lekipásztort elsősorban minden embernél az érdekel, milyen viszonyban van Istennel, van-e élő személyes hite ?

Feleletül felidézem egyházmegyei gondnok ur székfoglaló beszédének befejező sorait : „Én a magam részéről erre a helyre meggyőzhetetlen, becsületos akaratot, mocsoktalan acélkemény hitet hoztam, melyet egy élet roskadásig nagy megpróbáltatásai jegecsitettek ki.”

1936-ban a belmisszió szükségét hangoztatva, ezeket mondotta : „A legelső és legszükségesebb, hogy felkeresve az egyes embereket, a hitetlenekbe hitet csepegtessünk, a kételkedőket felrázzuk élő hitünkkel és a még kevés igazi élőhittel bírótat megerősítsük és teltre serkentsük.”

Végül Nagybányán, az 1938-ban tartott közgyűlésen, amikor egymás megértésére, támogatására serkent, ezeket mondja: „Az élő hitre van szükség, mely a forrongó és születésében vajudó új világot az igazi helyes irányba, a változás nélküli, örök Istenhez vezeti vissza. Élő hitel az emberiségnek, ez a feladata az egyháznak, ez a feladata első sorban az egyház elhívott szolgálóinak, papjainak, tanító-mestereinek és világi vezetőinek. — Példaadásunkkal rázzuk fel és tegyük élővé a kialvadt vagy szunnyadó hitet ember testvéreinkben, mert aki hitét megtartja, megtartja azt a hitet!”

Szándékosan idéztem az elhangzott beszédeket, mint a melyekből napnál fényesebben kisugárzik az élő hitnek csodálatos ereje, amely egyházmegyei gondnok urat egész életében és tisztességének felelősségteljes, fárasztó munkájában mindig eltette, táplálta, buzdította.

Ez az élő hit az, mely egyházmegyei gondnok urat az élet minden változása között is szorosan Istenhez fűzte, Tőle elszakadni nem engedte, ez szülte nála az alázatos meghódolást Istennek mindenható hatalma előtt, ki porba sujt és felemel, megaláz és felmagasztal, rabságba taszít és szabadságra hív, ez adott csendes és háborítatlan nyugalmat lelkének, mert a zsoltárral elmondhatta: „Uram, hová mennék a Te lelked elől? Ha a mennybe megyek, ott vagy, ha koporsóba vetem ágyamat, ott is jelen vagy. Ha olyan szárnyaim volnának is, mint a hajnalnak és a tenger utolsó határinál laknám is, oda is a Te kezéd vinne el engemet és a Te jobbkezed fogja meg engem!”

Az élő hitnek azonban munkás tevékenységben kell megnyilvánulni. A kérdés tehát az, hogyan teljesítjük Istentől szármunkra kijelölt hivatásunkat?

Ha most ebből a szempontból vizsgálom egyházmegyei gondnok ur életét, tisztviselő pályáját, úgy örömmel állapítom meg hogy tetteiben mindig az önzetlen szeretet irányította.

Csak azokra a pillanatokra kell gondolnom, amikor a különböző ellentétes emberi érdekek kiegyenlítésén fáradozott, azokat a bírósági tárgyalásokat kell felidézmem, amikor az irigység, a gyűlölet és bosszútól fűlött emberi lelkekbe a megértésnek, egyetértésnek elengedhetetlen szükségességét csepegtette. Hogy felderült az arca és szemeiből az örömmel édes érzése sugárzott, amikor a perlekedő feleket kibékítette, szinte ujjongott, amikor őket barátságos kézfogás után, szíve mélyéből fakadó szeretet érzésével, atyai intelem után elbocsátotta.

Az, aki olyan mértékben rajongója a békének és szeretetnek, nemcsak megértette, de valójában át is élte és teljesítette is az apostol szavainak igazságát. „A képmutatás nélkül való atya-fiui szeretettel egymást szeressétek!”

S végül szeretném néhány vonással rajzolni az embert is. Am, hogy embertársunkat valójában megismerjük, ahhoz sokszor egy hosszú életnek tapasztalása szükséges. Mégis vannak az életnek olyan mozzanatai, amelyeket ha sikerül ellesnünk, előttünk áll az ember leplezellenül a maga eredetiségében. Egy ilyen élményem van az egyházmegyei gondnok urral kapcsolatban. 1932 ben történt, a mikor még Széll György esperes urral kánoni vizitációt tartottak Ombodon. A hivatalos ügyek elintézése után arra kért, hogy mulassam meg neki a templomot. Nagyon megörültem, mert szerintem a templom az a hely, ahol az emberről lehull minden sallang s az ember megmutatja magát valódiságában. A kritikus szemével kísértem tehát minden lépését, mozdulatát. Míg a templom ajtaját kinyitottam, már levette a kalapját és lassan, csendesen lépkedett a templom belsejébe, mintha fülébe csengeni volna az írás figyelmeztetése: „Odd le a te saruidat lábaidról, mert hely, amelyen állasz, szent föld.” Végighordozta tekintetét a templomban, a szószéket meglátva, rászegezte szemeit, mintha a mindenütt jelenvaló Isten dicsőségét szemlélné, azután leborult egy padra s ájtatosan imádkozott. Amikor kijöttünk, így szólt hozzám: „Akárhová megyek, a templomot meg szoktam nézni és napi imámat elvégzem.” Ime az ember, aki alázatos lélekkel leborul az örökkévaló Isten előtt, Néki mond hálát a Tőle nyert áldásokért s Tőle kér erőt és áldást minden munkájára.

Ime az én lelki arcképem, mely a mi szeretve tisztelt egyházmegyei gondnokunkat ábrázolja nagy vonásokban mint keresztényt, tisztviselőt és embert.

S ha most összerakom a mozaik darabokat, kialakul előttem az ő lelki arca, amelyen ott tükröződik a szelidség, jóság, életöröm, a hit és szeretet.

A mikor a lelki arckép megrajzolásával immáron átadom a testit is megőrzés végett a szalmári ref. egyház tanácsterme számára, kérem az Istent, szerető édes Atyánkat, hogy egyházmegyei gondnok urat éltesse jó egészségben az emberi élet végső koráig kedves családtagjai, tisztelői, barátai, a nagybányai ref. egyházmegye tisztviselői és gyülekezetei tagjainak örömére és boldogítására:

És most lássuk fedí-e a lelki arckép a testit?

Kérem, hulljon le a lepel!

Dr. Böszörményi Emil gondnok úr meghatottan a következő beszédben köszöni meg az ünnepeltetést:

Nagyliszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Kedves Hittestvéreim!

Köszönöm! A szív hálájával köszönöm. Nem azokat a szép szavakat, amelyeknek központjában, érdem nélkül engem helyezett baráti jóakarat, nem is az ünnepeltetést, amelyhez sem hozzá szokva nem vagyok, sem amelyet soha nem kerestem és nem is igényeltem, hanem köszönöm egyházmegyémnek ezt a napot. Elemen alkonyatának bearanyozó napsugarát, amelyben a Ti, az enyéim szeretetét érzem felém áradni, ezt a napot, mert azt és úgy érzem, hogy egyházmegyém megértett engem, értékeli erőtelen munkámat és igyekezeteimet, helyesli intencióimat és életem tartalmát. Ugy érzem most, hogy nem éltem hiába. Köszönöm az ebből az arcképből kiérezhető elismerést irántam, a közélet legnagyobb jutalmát. — Köszönöm Nektek mindezeket.

És most két kéréssel fordulok Hozzátok, akiknek a lelkével egy hosszú, kínos évtized kovácsolta össze lelkemet. — Egyik az, hogy ennek a szép, őszi napnak emlékére fogadjátok oly jó szívvvel mint aminővel én teszem, az elnyomatás alatt erősen megtépázott vagyoni helyzetem szűkreszabta adományomat, 300 pengőt, amelyet ezennel felajánlok a gondnoki székem elfoglalásakor tett alapítványom növelésére.

A másik kérésem pedig az, hogy ha majd Isten és Sorsom végzéséből én már nem lehetek köztetek, nézzetek olykor-olykor szeretettel erre a leleplezett képmásomra, mondjátok el egy imát, kihűlt szívem a sírban is meg fogja érezni ezt. Köszönöm.

Közgyűlésünk a nagy figyelemmel hallgatott beszéd után melegen ünnepelte közszereteten álló gondnokát s kimondta, hogy az elhangzott beszédek jegyzőkönyvében megőrökíti. A gondnok ur által adományozott 300 pengőt köszöni s rendeltetése szerint kezeli. A képét pedig a szatmári egyház tanácsstermében helyezi el.

8. sz. Olvastatott a szavazatbontó bizottság f. hó 8-án kelt jegyzőkönyve az egyházmegyei lelkeszi aljegyzői állásra beadott szavazatok számbavételéről, amely szerint 39 egyház presbytériuma küldte be szavazatát az esperesi hivatalhoz.

Nem küldött a halmii, józsefházai, nagybányai, nagy-bocskói nagytarnai, patóházai, szamosdarai, szatmárnémetii, tamásváraljai és vámfalui egyház.

A 39 egyház szavazata 46 érvényes szavazatot képvisel, amelyből Kiss Bertalan 13, Tóth Jenő 12, Míszlai János 5, Csüri Miklós 4, Öry Zoltán 4, Balla Zoltán 2, Kürthy Dezső, Gavallér Lajos, Gyöngyössi Bálint 1—1 szavazatot kaptak.

Közigyűlésünk szavazatbontó bizottság jelentését tudomásul veszi s javaslata alapján pedig kimondja, hogy Kiss Bertalan és Tóth Jenő, mint a két legtöbb szavazatot nyert jelölt között, a pótszavazást elrendeli. A szavazás határidejéül f. évi dec. 15-ét tűzi ki. A szavazatot nem küldő egyházak lelkészeit pedig, amennyiben esperes úr előtt 30 nap alatt elfogadható igazolást nem jelentenek — a népiskolai segélyalap javára 5—5 pengő pénzbírságban már most elmarasztalja.

9. szám. Tárgyaltatott számvevőszék következő jegyzőkönyve: Felvétellett Szatmáron, 1940 október hó 8-án, a nagybányai református egyházmegye számvevőszékének gyűlésében.

Jelen vannak: Tabajdy György számvevőszéki elnök, Boros Jenő esperes, Kürthy Károly előadó, Szabó Endre, Csüri Miklós, Öry Zoltán és Bara József számvevőszéki tagok.

1. Elnök boldog örvendezéssel, szívbeli nagy háláadással emlékezvén meg a kegyelmes Isten jótéteményeiről és csoda dolgairól, mit megláttatott velünk, mikor megengedte, hogy hosszú két évtized annyi megpróbáltatása, megaláztatása és tengernyi szenvedése után hazánk ősi földjén szabadon tanácskozhatunk, amely szenvedésből a ref. lelkészi kar táborából a mieink is fogságot, börtönt és bilincseket hordoztak tűrő szívvel, faji öntudattal és acélos kitartással, — szívélyesen üdvözli a számvevőszéket és felhívja, hogy a körzetükbe besztott egyházak, az egyházmegyei közpénztári, az egyházmegyei folyószámlának Esperes úr által a Szatmárvármegyei Takarékpénztár R. T.-nál vezetett, a Lelkészi Önszegélyző Egyesület, valamint az egyházmegye 1940

évi költségvetését és az ezekhez fűzött észrevételeiket és javaslataikat adják elő az egyházmegyei közgyűléshez való felterjesztés és megerősítés céljából.

Számvevőszék tagjai előterjesztik az egyes számadásokra vonatkozó megjegyzésüket, jelentéseiket és javaslataikat, melyeknek részletes letárgyalása után, mint rendben talált, úgy számfejtésileg, mint kellőképpen okmányolt, alakilag és tartalmilag kifogástalan számadásokat elfogadásra és megerősítésre ajánlják:

I. Amacz, Apa, Aranyosmeggyes, Csengerbagos, Dabolc, Egri, Hirip 1937—1938, Kakszentmárton, Kiskolcs, Kispeske, Lázári, Mikola, Máramarossziget, Máramarosszigeti Liceum, Nagytarna, Ombod, Sándorhomok, Szamosdob, Szamoskrassó, Szatmár, Szinérvár-alja, Vámfalu, Avasfelsőfalva és Gombás.

II. Észrevételekkel és utasításokkal jóváhagyandó számadások: Atya, Avasújváros, Apahegy, Batiz, Felsőbánya, Hosszúmező, Kisbábony, Misztótfalu, Nagybánya, Nagybecskó, Óvári, Pusztadaróc, Szatmárhegy, Szatmárnémeti, Szárazberek, Szamoskóród, Turterebes 1938—39, Vetés, Dobrácsapáti, Szatmárgörbed, Szatmárpálfalva, Berend 1937—38 és 39 évi.

III. Visszaútasítottak: Sárköz, Sárközújlak, Szatmárudvari, Szamosdara. Ez utóbbi azzal, hogy az egyház presbyteriuma a számadást tárgyalja le és utasítsa a hivatkozott, hogy a náluk levő kölcsönökről váltót állítsanak ki s ha két év alatt azt nem fizetik ki, kamatokkal együtt.

IV. Pótlásra visszaadott: Erdőd leányegyház.

V. Számadást nem küldtek: Adorján, Halmi, Hirip 1939-ről, Józsefháza, Kőszegremete, Nagykolcs, Patóháza, Tamásvár-alja, Erdőszáda, Alsófernezely és az egyházmegyei lelkész könyvtár.

Javasolja egyben, hogy a patóházai egyházközségbe szálljon ki Öry Zoltán számvevő a lelkész terhére, a pettyéni egyházba pedig Csüry Miklós számvevő az egyház terhére az el nem küldött számadások elkészítésére.

VI. Az egyházmegye 1939 évi közpénztári számadás anyaga megvizsgáltatott és megállapítást nyert, hogy annak minden tétele okmányokkal igazolva van, kellő gondossággal és áttekinthető módon vezetve. Bevétel:

159.334 lej, kiadás 149.442, maradvány 9.892 lej. Tőkepénztári vagyon 145.721 lej.

VII. Az esperes úr neve alatt a Szatmárvármegyei Takarékpénztár R. T.-nál vezetett folyószámla megvizsgálásánál megállapított, hogy a folyószámla egyenlege 1939 december 31-én 163.700 lej. Évi kamat jövedelem 1.247 lej. A folyószámla vagyon értéke 1939 dec. 31-én 53.955 lej.

Mindkét számadás az egyházmegyei jegyzőkönyv végén mellékelten csatolva van.

VIII. Az egyházmegyei Lelkeszi Önsegélyző Egyesület előző évi pénztári maradványa 15.000 lej volt. Folyó évi pénz bevétel 20.184, összes bevétel 35.184. Kiadás 23.480. Maradvány 11.704 lej. Vagyon részletezés: Banki betétben 11.300 lej. Készpénzben 404 lej. Tíz lelkész-nél kölcsön 50.500 lej. Egyenleg, mint vagyon 62.204 lej. Pénztári maradványa volt 15.000 lej. Folyó évi pénzbevétel tagoktól és egyházközségektől 20.184 lej. Összes bevétel 35.184 lej. Kiadás 23.480 lej. Maradvány 11.704 lej. Vagyon részletezése: Banki betétben 11.300 lej. Készpénzben 404 lej. Tíz lelkésznél kölcsön 50.500 Egyenleg, mint vagyon 62.204 lej.

IX. Vagyon törzskönyvét Máramarossziget terjesztette be s mint rendben levőt kérjük annak megerősítését.

X. Tárgyaltatott az egyházmegye 1940—41 évi költségvetése. Számvevőszék a folyó évi költségvetést 263.411 lej szükséglettel és 264.128 lej fedezettel és 717 lej maradvánnyal elfogadja és megerősítésre ajánlja.

Közgyűlésünk a számvevőszék jelentését tudomásul veszi, elfogadja, a jelentésből folyólag pedig kimondotta, hogy

a) a beterjesztett számadásokkal kapcsolatban megerősíti számvevőszéknek az egyes egyházak, az egyházmegyei közpénztári és tőkepénztári, az Esperes úr neve alatt a Szatmárvármegyei Takarékpénztár R. T.-nál vezetett folyó számla, a Lelkeszi Önsegélyző Egyesület számadására vonatkozó határozatait és javaslatait s az illetékeseknek a felmentést, óvás fentartással, adja meg.

b) A számadásaikat be nem küldő egyházak lelkészeit pedig elkötelezei a népiskolai

segély-alap javára 10—10 Pengő rendbirságnak az egyházmegyei pénztárba 15 nap alatti befizetésére, valamint számadásaiknak 30 nap alatt esperesi hivatalba való beterjesztésére.

c) Hozzájárul ahhoz, hogy a paróházai egyházközségbe Öry Zoltán számvevő a lelkész terhére, a pettyéni egyházba pedig Csüry Miklós számvevő az egyház terhére szálljanak ki, a hiányzó számadásokat készítsék el s küldetésükről és azok eredményeiről esperes úrnak tegyenek jelentést 30 nap alatt.

d) A X. szám alatti költségvetést, mikor elfogadja, jegyzőkönyve melléklete gyanánt közzétenni rendeli.

10. szám. Olvastatott a tanügyi bizottságnak a félévi iskolalátogatásról szóló jelentése, amely szerint az 1939—40-ik iskolai évben 42 anya- és 4 leányegyház iskolájában vizsgáltatott meg a tanítás. Iskoláink színvonala a tanítás eredménye szempontjából jó, mert a talált eredmények szerint van 32 jelesre, 15 jóra és 3 elégségesre minősített iskolánk. — Bár az eredmény a múlt évihez viszonyítva hanyatlást mutat némileg, de tekintetbe véve, hogy férfi tanítóink legtöbbje katonai, vagy közmunka szolgálatot teljesített, mégis azt kell megállapítani, hogy tanítókarunk lelkiismeretesen és elismerésre méltóan végezte munkáját.

A vallástanítást az állami iskolába járó növendékeink között Batiz, Mikola és Tamásváralja kivételével, ahol a tanító, illetve tanítónők, mindenütt a lelkészek, illetve segédlelkészek végezték. Az eredmény itt a múlt évihez viszonyítva javulást mutat, amennyiben 15 jelesre, 10 jóra és 2 elégségesre minősített iskola van.

A felekezeti iskolába járó növendékeink között a beiskolázás mindenütt kielégítő. Az állami iskolába járó gyermekek között azonban romlott. Csengerbagon, Hosszumezőn, Máramarosszigeten, Óváriban, Szamoskrassón, Szárazberken. Tamásváralján eredménytelen volt minden jó szándék és igyekezet a rendes beiskolázás érdekében.

Az iskolák mindenütt tiszták, a törvény követelményeinek megfelelők.

Az iskolák fegyelme mindenütt jó.

Nem pótolták azonban az iskolát fenntartó egyházak az iskolák felszerelésében mutatkozó hiányokat: Halmi, Kakszentmárton, Kisbábony, Kisperleske, Lázári, Mikola, Ombod, Óvári, Pettyén, Sándorhomok, Sárköz, Szamosdara, Szatmárudvari, Szatmárgörbed és Berend.

Az iskolaterem Amac, Kisperleske és Kőszegremete kivételével mindenütt jó, megfelelő.

A butorzat azonban még mindig sok helyen hiányos. Az osztatlan iskolák legtöbbszörében csak egy tábla van, Dobogó, fogas, fás- és szemetesiáda a legtöbb helyen hiányzik.

Az állami hatóság Sárközön szept. 10—dec. 4-ig, Szamosdarán pedig nov. 9—febr. 4-ig a tanítást szüneteltette.

A tanítói fizetés hátralékok rendezésében ha nagy javulás állott is be, de még mindig hátralék van: Adorjánban, Halmiban, Kakszentmártonban, Mikolában, Ombodon és Turterebesen.

Közgyűlésünk örömmel veszi tudomásul, hogy a felekezeti iskolák színvonala és a vallástanítás eredménye, amint az a tanítás eredményének minősítése alapján kitűnik, jó s tanítókarunk dicséretre méltóan végezte munkáját. A jelentésből folyólag pedig kimondja, hogy mindazokat az iskolát fenntartó egyházakat, amelyeknek iskolája úgy a butorzat, mint a tanfelszerelés tekintetében hiányos, nyomatékosan utasítja a hiányok pótlására.

11. szám. Targyaltatott a Nagybányai Egyházmegye lelkészi és tanítói értekezletének a Vallás és Közoktatásügyi Minisztériumhoz felterjesztendő azon kérelme, hogy a lelkészek a többi felekezetek lelkészével egyenlő támogatásban, tanítókarunk pedig a szolgálati éveinek megfelelő segélyben részesíttessék.

Közgyűlésünk amidőn a legteljesebb elismeréssel adózik a lelkészi és tanítói karnak eddigi lelkiismeretes és minden áldozatot vállaló

munkájáért, a maga részéről is indokoltnak tartja a lelkeszi és tanítói értekezletek tiszteletteljes kérését s a legmelegebb pártolással terjeszti fel továbbítás végett a Főtiszteletű püspöki hivatalhoz.

12 szám. Olvastatott a missziói bizottság következő jegyzőkönyve és előterjesztése :

J e g y z ő k ö n y v .

Felvéve Szatmáron 1940 év október hó 8-án tartott belmissziói bizottsági ülés alkalmával.

Jelen voltak : Boros Jenő esperes, Kürthy Károly belmissziói előadó és Sárközi Lajos bizottsági tag.

Bizottság a missziói körök 1939 évi állapotáról, a missziói lelkeszek munkásságáról szóló jelentését és javaslatait a következőkben terjeszti elő :

I. Avasújívárosi missziói kör.

Körlelkész : Széll György avasújívárosi lelkesz, nyugalmazott esperes.

Működési köre kiterjed : Avasfelsőfalu fiókegyház, Ráksa, Rózsapallag, Kányaháza, Bikszád, Terep, Tartolc, Komorzán, Újfalu, Lekence, Bujánháza és Mózesfalu szórványokra.

A szórványokban 280 a református hivek száma.

Az istentiszteletre hitfeleink Avasfelsőfaluba járnak. Körlelkész helyettese, segéd lelkesz missziói útjában rendes istentiszteletet tartott 10-szer, amelyen hitfeleink résztvettek 485-en, úrvacsorát osztott 2-szer 30 résztvevőnek, keresztelt egyet, presbyteri gyűlést tartott 3 ízben, melyeken egyházi számadást készített, választói névjegyzéket szerkesztett. Kiosztott 10 drb. Arvaházi Képes Naptárt, Ref. lövő 13 példányban jár az egyháztagoknak. Kiszállási költsége 1200 Leu.

A vallástanítást az év első felében Kolos Vince vámfalui lelkesz végezte.

A fiókegyház vagyoni adatai : Imaház belső berendezése folyamatban. Ingatlan vagyona : a templom és a telek. Tőkepénze névértékben 15.650 Leu. Betétköny-

vön 595 Leu. Kamathátralék 6.888 Leu. Összesen : 23.133 Leu. A hivek adománya 24.484 Leu. Egy évi kivetett egyházi adó összege 4.840 Leu. Az évi adóból befolyt összesen 3.500 Leu. Befizetetlen adóhátralék 8.345 Leu.

Számadás szerint: Bevétel : 32.074 Leu. Kiadás : 30.745 Leu. Pénztári maradvány 1.229 Leu. Ingatlan vagyona értéke 189,629 Leu. Ingó vagyona értéke 32.707 lei. Összes vagyon értéke 222336 lei.

II. Erdődi misszió kör.

Körlelkész: Magoss Árpád szatmárhegyi lelkész.
Működési köre kiterjed: Erdőd leányegyházra, Madarász, Meddes, Sópuszta, Oláhgyűrűs és Szokond szórványokra.

Körlelkész missziói utjában istentiszteletet tartott 16-szor, keresztelt 1, esketett 1, temetett 1, urvacsorát osztott 6 alkalommal. Presbiteri gyűlést tartott 8-szor, adminisztrációs ügyeket intézett 10 esetben, meglátogatott 1 beteget, 6 családot, kiosztott 52 drb. különféle iratterjesztési művet Kiszállási költsége 2400 lei.

A leányegyház vagyoni adatai: Temploma, iskolája van. Földbirtoka 2 hold, 6 □-öl. Alapítványa 12902 lei és 21191 lei, 4 százaléka: 854 lei. A hivek adománya: 850 lei. Egy évi kivetett egyházi adó 2200 lei. Az évi adóból befolyt 1600 lei. Befizetetlen adóhátralék 1800 lei. Adóssága: Egyházkerületi és egyházmegyei járulék: 5843 lei. Ingatlan vagyona értéke: 260,000 lei. Ingó vagyona értéke 68000 lei. Összes vagyona értéke 328000 lei.

III. Felsőbányai missziói kör.

Körlelkész: Spáczay Árpád felsőbányai lelkész.

Működési köre kiterjed: Kapnikbánya, Giródtótfalu, Szakállasdombó, Magyarkékes, Laczfalu, Bajfalu, Ujfalu és Kisbánya szórványokra.

A szórványokban 13 a református hivek száma.

Körlelkész missziói utjában istentiszteletet tartott 1-szer, temetett 1, urvacsorát osztott 1 alkalommal, meglátogatott 4 családot. Kiszállási költsége 500 lei.

A szórvány vagyoni állapota. Alapítványi tőkéje : 3014 lei. A hivek adománya 41 lei.

Számadás szerint : bevétel 641 lei, kiadás 590 lei. Pénztári maradvány 51 lei.

IV. Nagybányai missziói kör.

Körlelkész : Oláh Sándor nagybányai lelkész.

Működése kiterjed : Erdőszáda leány, Alsófernezely, Borpatak fiókegyházakra, továbbá Alsóujfalu Farkasaszó, Feketefalu, Felsőfernezely, Láposhidegkut, Lénártfal, Oláhtótfalu, Szamosujfalu, Tománya, Tőkésbánya és Zazar szórványokra.

Körlelkész missziói útjában istentiszteletet tartott 25 alkalommal, esketett 1, keresztelt 2, temetett 3, konfirmált 3, urvacsorát osztott 12 esetben, gyűlést tartott 4-szer, meglátogatott 5 beteget, 41 családot, kiosztott 147 drb. különféle iratterjesztési művet, vallástant és egyházi énektant tanított 38 órán. Kiszállási költsége : 11200 lei.

A leányegyház vagyoni adatai : tőkepénze : 9764 lei. A hivek adománya 659 lei. Egyévi kivetett egyházi adó 2825 lei. Az évi adóból befolyt 2450 lei. Befizetetlen adóhátralék 375 lei.

Számadás szerint : Bevétel 7954 lei, kiadás 7908 lei., pénztári maradvány 46 lei. Ingatlan vagyona értéke 3000 lei. Ingó vagyona értéke 10453 lei. Összes vagyon értéke : 13453 lei.

Alsófernezely vagyoni adatai : tőkepénze : 15000 lei. A hivek adománya 625 lei. Egy évi kivetett egyházi adó 3300 lei. Az évi adóból befolyt 2334 lei. Befizetetlen adóhátralék : 966 lei.

Számadás szerint : bevétel 12387 lei. Kiadás 12387 lei. Ingatlan vagyona értéke 70000 lei. Ingó vagyona értéke 19904 lei. Összes vagyon értéke 89904 lei.

Borpatak vagyoni adatai : A hivek adománya 795 lei. Egyévi kivetett egyházi adó 5842 lei. Az évi adóból befolyt 2115 lei. Befizetetlen adóhátralék 3717 lei. Ingatlan vagyona értéke 160000 lei. Ingó vagyona értéke 31 Lei, összes vagyon értéke 160031 Lei.

V. Szamoskrassói missziói kör.

Körlelkész Várady József szamoskrassói lelkész. Működési köre kiterjed : Szinfalu, Szamoslippó, Alsóhomoród, Borhid, Ivácskó, Alsóhuta, Barlafalu, Borválaszt, Szoldobágy, Középhomoród, Magyaros, Pácafalu, Popbikó, Réztelek, Szamosborhid, Vörösmart, Szelestyehuta.

A szórványokban 56 a református hivek száma.

Körlelkész a missziói útjában istentiszteletet tartott 8-szor, meglátogatott 3 beteget és kilenc családot, kiosztott 8 drb. iratterjesztési művet. Kiszállási költsége 1700 lei.

VI. Szatmárgombási missziói kör.

Körlelkész Boros Jenő szatmári lelkész esperes.

A fióegyházban a ref. hivek száma 101.

Körlelkész és helyettese, missziói útjában istentiszteletet tartott 30 alkalommal, vallástan és éneket tanított 25 órán, keresztelt 7, temetett 3, urvacsorát osztott 6-szor, presbyteri gyűlést tartott 1-szer, meglátogatott 9 családot, 8 beteget, kiosztott 8 drb. iratterjesztési művet 120 lei értékben. Kiszállási költsége 1604 lei.

A gondozott szórvány vagyoni állása : tőkepénze : 9343 lei. A hivek adománya 1537 lei. Egy évi kivetett egyházi adó 10,46 kg. buza. Az évi adóból befolyt 12,29 kgr. Befizetetlen adóhátralék 9.82 kgr.

Számadás szerint bevétel : 6776 lei. Kiadás 1355 lei. Pénztári maradvány 5421 lei. Ingatlan vagyon értéke 100,000 lei. Ingó vagyona értéke 9343 lei. Összes vagyon értéke 109343 lei.

VII. Nagybecskői missziói kör.

Körlelkész Takács Lajos nagybecskői lelkész.

Működési köre az anyaegyházon kívül kiterjed : Alsóróna, Alsóvisó, Batixa, Borsa Borsabánya, Szaópatak, Szaxacsal, Tód, Kisbecskő, Középes, Leordina, Majoru, Orosztó, Petród, Petrovabisztra, Rászvéska, Rónaszék, Rozávlea, Ruszkova, Sajó, Sajómező, Szelistye, Tisztaka-

rácsonyfalva, Tiszaberke, Visóvölgy szórványokra.

Az anyaegyházban 10, a szórványokban 130 a református hivek száma.

Körlelkész missziói utjában istentiszteletet tartott 10-szer, urvacsorát osztott 4 alkalommal, meglátogatott 6 beteget, 11 családot, kiosztott 10 drb. vallásos könyvet 124 lei értékben, melyből visszatérült 105 lei.

Az anyaegyháznak van temploma és lelkészlaka 889 01 területtel.

Vagyoni adatai: hivek adományai 568 lei

Számadás szerint bevétel 17037 lei. Kiadás 16965 lei. Pénztári maradvány 72 lei.

1939. évi missziói segélyt a következőkben javasoljuk szétosztani:

A nagybányai missziói kör: 2000 lei. Avasujvárosi 1200 lei, gombási 1000 lei, erdődi, felsőbányai, és szamoskrassói kör: 600—600 Lei.

b. Esperes előterjesztése kapcsán — hivatkozással az 53—1940. számú egyházkerületi határozatra — foglalkozott missziói bizottság a nagybocskói missziói körlelkész ügyével és a beérkezett jelentésekből megállapította, hogy az impérium változást megelőző zavaros viszonyok miatt nevezett szórványban az előkészítő munkálatokat, t. i. a hivek összeírását, a javadalom mérvét, általában az anyagi ügyek rendezésére vonatkozó szempontokat nem lehetett és nem tudta elvégezni. A nagybányai egyházmegye pedig a nagybocskói missziói kör anyagi támogatásáról fedezett hiányában nem tud gondoskodni. De kéri a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlést, hogy a kis épületek fedési munkálatai elvégzésére fedezetről gondoskodni sziveskedjék.

Belmissziói előadó jelenti, hogy a beterjesztett kimutatások szerint egyházmegyénkben van: vasárnapi iskola 33 egyházban, 1718 növendékkel. I. K. E. 17 egyházban 373 taggal, leányszövetség 10 egyházban 274 taggal, nőszövetség 31 egyházban 1194 taggal, férfiszövetség 13 egyházban 212 taggal, énekkar 25 egyházban 804 taggal. Irattérjesztés 40 egyházban, családlátogatást végzett 40 egyházban, a lelkész meglátogatott 1043 családot.

Missziói bizottság a missziói körök 1939 évi állapotáról, valamint a belmissziói összefoglaló jelentést elfogadja és azokat az utazási napló s táblás kimutatásokkal az Egyházkerületi Közgyűlésre felterjeszti.

K. m. f.

Kürthy Károly s. k.
előadó.

Egyházmegyei közgyűlés missziói bizottság jelentését határozati erőre emeli.

13. szám. Olvastatott a máramarosszigeti ref. Lyceum vonatkozó jelentés és javaslat:

Nagytisztelendő és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés!

A magyar hadseregnek 1940. szeptember 5-én Máramarosszigetre történt bevonulásával érvényét veszítette az a román kormányrendelet, amely a szigeti főgimnázium működését 1921 április 11-től kezdődőleg betiltotta azzal az indokolással, hogy az iskola igazgatója s több tanára hazaárulás vádjával hadbíróság elő állítatott és hogy a tanárkar és ifjúság szelleme nem illeszkedik bele az új (román) viszonyokba.

A Lyceum gazdasági bizottsága a felszabadulás után azonnal összeült és azonnal megtette az iskola megindítására a jogkörébe eső intézkedéseket, egyben Karády György igazgatótanácsi tagot a lyceum pénztárnokával Szatmára küldte, hogy az igazgatótanács elnökével és szatmári tagjaival az iskola megnyitásának ügyét egy igazgatótanácsi értekezleten megtárgyalják.

Az értekezlet jóváhagyta a gazdasági bizottságnak azon intézkedését, amellyel megbizta a lyceum pénztárnokát, mint az intézet volt tanárát, az iskola megnyitásának előkészítésévei, a város katonai parancsnokság hirdetése alapján a jelentkező tanulók előjegyzésével azon elvi álláspontra helyezkedve, hogy megszűnven a működést akadályozó rendelet hatálya, az iskola az 1921. év előtti jogaiba lép és működését folytatja úgy, amint azt rajta kívül álló kényszerítő ok miatt abbahagyta.

Az igazgatótanácsi értekezlet hozzájárult ahhoz, hogy a rendkívüli viszonyokra tekintettel, halasztást nem tűrő esetekben, a gazdasági bizottság elnöke és a lyceum jelenlegi pénztárnoka gazdasági ügyekben intézkedhesse-
nek, jelentést téve a tett intézkedésekről az igazgató-
tanácsnak, továbbá az intézet pénztárnoka mint a szerve-
zéssel megbízott régi tanára, tanügyi dolgokban az inté-
zetet a világi és egyházi hatóságoknál képviselje addig,
míg a fenntartó testület a tanári kart és az iskola igaz-
gatóját megválasztja. Ezen intézkedésével kapcsolatban
elrendelte, hogy az eddigi intézkedésekről a Főtiszteletű
Püspök urnak tegyenek jelentést.

Hozzájárult az értekezlet ahhoz is, hogy a szervező
tanár segítségére Nagy Ferenc szatmári illetőségű, s a
nagyenyedi kollégiumban működött természetrajz, földrajz
szakos tanár helyettes tanári minőségben, a helyettes
tanári fizetéseket később szabályozandó határozatban
megállapított fizetéssel, alkalmaztassék.

Megbízottak a Főtiszteletű Püspök Urnak személye-
sen tettek jelentést a gazdasági bizottság és igazgató-
tanácsi értekezlet intézkedéseiről, kérve a Főtiszteletű
Püspök urat arra, hogy járjon közbe az illetékes minisz-
tériumoknál az évi államsegély folyósítása ügyében.

Főtiszteletű Püspök Ur a kiküldöttek jelentését tu-
domásul vette és hozzájárult ahhoz, hogy kiküldöttek az
idő rövidségére tekintettel az egyetemeken, illetve a köz-
oktatásügyi minisztériumban személyes érintkezés után
igyekezzenek minél előbb összeállítani a szükséges ta-
nári kart, azonban úgy, hogy a tanerők egyelőre csak
egy évre alkalmaztatnak, illetve csak 1941 augusztus
31-ig, minthogy az államsegély folyósítása a miniszté-
rium részéről a tanárok egy része kinevezési jogának a
fenntartásához van kötve.

Az előjegyzés és később a rendes beírás eredménye
azt mutatja, hogy az iskola, ha mérsékelt létszámmal is,
de az első 5 osztállyal megnyitható lesz, tekintetbe véve,
hogy az utazási korlátozások miatt egyelőre csak a szi-
geti és hosszumezői tanulók beírásáról lehetett szó.
Tisztázandó Ligeti Imre igazgató alkalmazásának a kér-
dése, aki a máramarosszigeti lyceumnak tanára. Tekin-

tettel arra, hogy a szigeti lyceumi katedráját nem foglalta el, mire felszólíttatott, e helyett vállalta és vállalja a szatmári főgimnázium tovább fejlesztésének a munkáját, az ő alkalmazását a szigeti lyceumnál 1940 szeptember 1-től megszűntnek kell tekinteni.

J a v a s l a t:

Egyházmegyei közgyűlés tudomásul veszi a gazdasági bizottság és igazgatótanács eddig tett intézkedéseit a szigeti lyceumi főgimnázium és internátus megnyitására vonatkozólag és ezen intézkedéseket jóváhagyja. Tudomásul veszi, hogy a gimnázium egyelőre csak 5 osztállyal nyílik meg. Megbizzza az igazgatótanácsot, különösebben pedig a szervezéssel megbízottakat és a helyi gazdasági bizottságot, hogy a tanárikar összeállítása, a beírások befejezése után a pontos költségvetést állítsák össze és annak alapján az évi államsegély elnyerésére szolgáló kérvényt, szerződés tervezetet az egyházi felsőbb hatóságok útján, a közoktatásügyi minisztériumhoz terjesszék fel.

Ligeti Imre alkalmazását, amennyiben nem foglalja el azonnal állását a szigeti liceumnál, 1940. szeptember 1-től megszűntnek tekinti.

A lyceumnak az egyházmegyei számvevőszék által is felülvizsgált és jóváhagyásra ajánlott 1938/9 és 1939/40. évi számadását és vagyonleltárát jóváhagyja, pénztárnoknak a felmentést a szokásos fenntartásokkal megadja és elrendeli a számadásoknak, vagyonleltáraknak és költségvetéseknek a vonatkozó jegyzőkönyvi határozatokkal együtt az egyházkerületre leendő felterjesztését.

Végül elrendeli mindezen határozatoknak megerősítésre az egyházkerületre való felterjesztését.

Egyházmegyei közgyűlés a javaslatot határozati erőre emeli.

14. szám. Az egyházkerülethez segélyért folyamodnak az atyai anya-, szatmárgörbedi leány- és erdődi fiókegyház.

Kögyűlésünk amidőn igazolja, hogy a beküldött kérvényekben leírt szükséglek fennállnak és sürgős megoldásra várnak, a kérelmeket pártolólág ajánlja a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés szíves támogatásába. Az atyai és erdődi kérvényekhez pótlólag csatolandó a költségvetés is.

15. szám. Az egyházkerületi közgyűlés 9—1940 sz. határozata alapján a nagyszalontai egyházmegye espere-sének véleményezés végett letett azon javaslatát, hogy a költségvetéssel kapcsolatban a díjlevelekben szereplő korona átszámításánál a 24-es szorzókulcs helyett az egyh. ker. közgyűlés a 40-s szorzókulcsot állapítsa meg.

Kögyűlésünk leveszi napirendről, amennyiben a megváltozott viszonyokkal új helyzet állott elő s így azt időszerűtlennek tartja.

16. szám. Az egyh. ker. közgyűlés 13—1940. sz. határozata, hogy a lelkészi államsegélyből befolyó járulék többletre tekintettel a nyugdíjjárulékot a helyi javadalom után sem csökkenti, hanem a helyi javadalom után befolyó 2 százalékot az özvegyek és árvák rendkívüli segélyezésére fordítja,

tudomásul szolgál.

17. szám. Az egyh. ker. közgyűlés 14—1940, sz. határozatát, hogy a nyugdíjintézeti kölcsön kihelyezési szabályzatnak a lelkészkar kölcsönére vonatkozó III-ik szakaszában foglalt eljárást (7—10. §) a nyugdíjintézet államsegélyes tanító tagjaira is alkalmazza azzal, hogy ha a kölcsönkérő nő, akkor a 2 kezesen kívül a feleség is írja alá a kötelezvényt,

kögyűlés tudomásul veszi.

18. szám. A hosszúmezői egyház presbytériuma be-terjeszti az 1939 február hó 23-án 17 sz. alatt hozott határozatát az 1940 április hó 30-án 12 szám alatt hozott határozatával, kérvén annak s az abban foglalt egyezségnek jóváhagyását, mely szerint a belhivatalnokok a természetben szolgáltatott tűzifa egy részéről lemondanak.

Községgyűlés a nevezett határozattól a jóvá-
hagyást megtagadja,

m e r t

a díjlevélben megállapított szolgáltatás ke-
vesbitése díjlevél csonkítás, mi az E. T. értel-
mében meg nem engedhető.

19. szám. Az egri-i egyházközség presbytériuma be-
terjeszti az 1940 június hó 16-án 9. szám alatt hozott
határozatát, mellyel a lelkészlak kijavítását s a költsé-
gek fedezésére egyházi pótlódó kivetését rendeli el, vala-
mint az 1940 augusztus hó 11-én 17. szám alatt hozott
határozatát, mellyel az ideiglenes kölcsönként az Egy-
házkerületi Nyugdíjintézetől felvett 80.000 Leu tartozás ren-
des kölcsönné való átalakítását kéri.

Egyházmegyei Községgyűlés az 1940 június
16-án 9. szám alatt hozott határozat érdemi
megvizsgálása előtt felhívja nevezett presbyté-
riumot, hogy a javítási munkálatok tervét s
költségvetést terjessze be, mert azok ismerete
nélkül döntené nem tud.

A 17. számú határozatot jóváhagyja s fel-
hívja presbytériumot, hogy adóslevelet állítson
ki, mit a presbytérium minden tagja írjon alá
készfizetőkezesként, azt terjessze fel az elnök-
séghez jóváhagyási záradékkal való ellátás vé-
gett, mire az Elnökséget ezennel felkéri s fel-
hatalmazza, s ennek megtörténte után terjessze
fel az egyházkerületi közgyűléshez.

20. szám. Az egri-i presbytérium 1940 augusztus
11-én 15. sz. határozatával megállapított II-ik tanítónői
díjlevelet, amely 24.400 Leu értéket képvisel.

Községgyűlés megerősíti és 4 példányban fel-
terjeszti további megerősítés végett a Főtiszt.
és Mélt. egyházkerületi közgyűléshez.

21. szám. Fehér Bertalan óvári-i lelkész egészségi
okokra hivatkozva, lemond a szatmári körben viselt dé-
káni tisztéről.

Községi, amidőn eddigi szolgálatáért köszönetet szavaz, a lemondást tudomásul veszi és helyébe Varga Béla atyai lelkeszt választja meg.

22. sz. Török Bernát színérváraljai tanító, amennyiben állami szolgálatra nyert kinevezést, lemond az egyh. megyei tanítóképviselőségről és a nagybányai körben viselt dékáni tisztéről.

Községi Török Bernát eddigi értékes munkájáért köszönetet szavaz, a lemondást elfogadja és a nagybányai körben tanító dékánnak Veres Ferenc nagybányai tanítót választja meg.

23. szám. Az atyai presbytérium 37—1940 sz. határozatát, amelyben új adókulcsot állapít meg

községi feloldja, amennyiben az új adókulcs alapján kivetett egyházi adó nem fedezi a szükségletet s utasítja a presbytériumot, hogy az új adókulcsot úgy állapítsa meg, hogy a szükségletet fedezze.

24. sz. A szatmárgörbedi leányegyház presbytériuma bemutatja az 1940. okt. 6-án tartott gyűlésén a „Templom renoválási alap”-tól 500 pengő összeg kölcsönvétele tárgyában hozott 22. számú határozatát, kérvén annak jóváhagyását.

Községi mielőtt a jóváhagyás tekintetében határozná, miután a beterjesztett jkvi kivonatból nem állapítható meg a gyűlés és határozat törvényszerűsége, a presbyteri határozatot visszaadja s felhívja a presbytériumot, hogy olyan jegyzőkönyvi kivonatot terjesszen be, melyből a fenti kívánalmak mind megállapíthatók s ugyanakkor terjessze be a kölcsön okiratot is, mit presbitérium minden tagja, mint készfizető kezes írjon alá.

25. szám. Tárgyalta Községi a Siető Pál amaczi lelkes által az amaczi Egyházközség presbitériuma által 1940. június hó 23-án 15. szám alatt hozott határozat ellen beadott felelőzést.

Községi a nevezett határozatot megváltoztatja s a nevezett presbitériumot arra kötelezi,

hogy a közigazgatási bíróság 58/1932. számú határozatát haladéktalanul hajtsa végre.

m e r t

a közigazgatási bíróság ítélete, mellyel a Gulya István által hagyományozott telek használatát a mindenkori lelkesznek ítélte, jogerős, így a presbitériumnak kötelessége azt végrehajtani.

26. szám. Gulya Géza főjegyző jelenti, hogy Török Bernát és Tóth Zoltán e. m. tanító képviselők állami szolgálatra nevezettek ki, aminek következtében a tanító-képviselői tisztség megürült.

Közgyűlés a 2 tanítói képviselői tisztségre a szavazást elrendeli s a szavazás határidejéül f. é. dec. 15 napját állapítja meg.

27. szám. A tárgysorozatban felvett ügyek letárgyalása és a 37. dics. elénklése után elnök a gyűlést bezárja.

A nagybányai református egyházmegye 1940. okt. 10-én tartott közgyűlésének e jegyzőkönyvben foglalt 1—27. sz. határozatait hitelesítjük.

Szatmárnémeti, 1940. október 17-én.

Boros Jenő s. k.
esperes.

Dr. Böszörményi Emil s. k.
e. m. gondnok

Gulya Géza s. k.

Dr. Mártha József s. k.
főjegyzők.

Tereh Géza s. k.
jegyző.

Sárközi Lajos
Dr. Harcsár Géza
Tabajdi György

A bíróság határozatai.

1. B. sz. A Nagybányai Ref. Egyházmegye Időszaki Tanácsa, mint Közigazgatási Bíróság, Ferenczy Károly szatmárgörbedi lévita-tanítónak a görbedi egyház presbyteriumának 1939. szeptember 3-án 57. szám alatt hozott határozata ellen beadott felebbezésére folyamatba tett ügyben 1940. július 29-én, Szatmáron tartott tárgyaláson a következő

v é g z é s t

hozta :

Közigazgatási Bíróság a tárgyalást elhalasztja, s felkéri az elnökséget, hogy annak folytatására hivatalból tűzzön határnapot s arra a feleket idézze meg. Felebbezőt arra kötelezi, hogy a legközelebbi tárgyalásig terjesszen be olyan hatósági bizonyítványt, melyben igazolva legyen, hogy az 1938. év őszén a Görbed községhez legközelebb eső erdőben, hol fa szerezhető be, mi volt egy méter tűzifa ára.

K. m. f.

Boros Jenő
elnök, esperes.

Dr. Böszörményi Emil
elnök, gondnok.

Dr. Mártha József
jegyző.

2. B. sz. A Nagybányai Ref. Egyházmegye Időszaki Tanácsa, mint Közigazgatási felebbezési Bíróság a Szilágyi Zsigmond és társai által az udvari ref. egyházban 1940. február hó 11-én tartott presbyteri választás ellen beadott felebbezése folytán a választást felülvizsgálván, alulírott helyen és napon tartott ülésen a következő egyhangú

i t é l e t e t

hozta :

Az udvari-i egyházban 1940. február hó 11-én tartott presbyteri választás ellen Szilágyi Zsigmond és társai

által beadott felebbezésnek helyt ad s a választást megsemmisíti.

I n d o k o l á s :

A felebbezők által felhozott indokok nem voltak alkalmasak arra, hogy azok miatt a választás megsemmisíttessék.

Egyházmegyei ügyész azonban újabb, az indítványban felhozott okok miatt, kérte a választás megsemmisítését, mely okok az E. t. 33, 34, 35 és 36 §-ai rendelkezései értelmében alaposak,

ezért a felebbezésnek ezek miatt az indokok miatt helyt kellett adni s a választást meg kellett semmisíteni.

K. m. f.

Boros Jenő
elnök, esperes.

Dr. Böszörményi Emil
elnök, gondnok.

Dr. Mártha József
jegyző.

3. B. sz. A Nagybányai Református Egyházmegye Időszaki Tanácsa, mint Közigazgatási Biróság a File József volt szatmárhegyi kántornak panaszára Sipos Béla szatmárhegyi kántor ellen fizetés kiszolgáltatás tárgyában folyamatba tett ügyben az 1940 július 29 én Szatmáron tartott tárgyaláson a következő

i t é l e t e t

hozta :

Közigazgatási Biróság kötelezi Sipos Béla szatmárhegyi kántort File József volt szatmárhegyi kántor számára 634 Leinek 15 napon belül végrehajtás terhe alatti megfizetésére.

I n d o k o l á s :

Panaszlottat el kellett ítélni, mert írásban elismerte a 634 Lei tartozás fentlétét.

K. m. f.

Boros Jenő
elnök, esperes.

Dr. Böszörményi Emil
elnök, gondnok.

Gulya Géza
jegyző.

4. B. sz. A Nagybányai Református Egyházmegye Időszaki Tanácsa, mint Közigazgatási Biróság a Szilágyi János és Szilágyi Jenő berendi lakosok szatmárudvari külbirtokos egyháztagoknak a szatmárudvari prebitériumnak egyházi adókivetése elleni fellebbezése tárgyában folyamatba tett ügyben az 1940. július hó 29 én tartott tárgyaláson a következő

i t é l e t e t

hozta :

A Nagybányai Református Egyházmegye Időszaki Tanácsa, mint Közigazgatási Biróság Szilágyi János és Szilágyi Jenő berendi lakos, szatmárudvari külbirtokos egyháztagoknak az egyházi adó kivetés elleni fellebbezését elutasítja, a szatmárudvari presbitériumnak az 1939. évre eszközölt adókivetését jóváhagyja azzal a helyesbítéssel, hogy felebbezők külön-külön 25—25 Leit, 5—5 liter búzát és 16—16 liter szemes kukoricát tartoznak fizetni, illetve szolgáltatni egyházi adóba.

I n d o k o l á s :

Bár az érvényben levő adókulcs szerint az 1—5 köblös földet tulajdonként használt egyháztagok sorozhatók a IV. osztályba tartozó adózók közé s ezek róhatók meg felebbezőkre is kivetett egyházi adóval, felebbezőknek pedig külön külön 1183 □ öl földjük van, de alacsonyabb osztályba nem sorozhatók, mert a többibe azok az egyháztagok sorozhatók, akiknek házon kívül semmi ingatlanjuk nincsen.

A kivetést azonban helyesbíteni kellett és a búzában való szolgáltatást 5—5 literben kellett megállapítani, mert az adókulcs szerint a nem külbirtokos egyháztag 22 liter búzát tartozik fizetni, ennek pedig egynegyed része nem 6 liter, hanem 5—5 liter. Ahol pedig a tört nem haladja meg a felet nem egészítjük ki, hanem elhagyjuk.

K. m. f.

Boros Jenő
elnök, esperes.

Dr. Böszörményi Emil
elnök, gondnok.

Gulya Géza
jegyző.

5. B. sz. A Nagybányai Református Egyházmegye Időszaki Tanácsa, mint Közigazgatási Biróság idős Csernátoni Béni volt hosszúmezői egyházi földvéiteli alap pénztárosnak 8541 Leu tőke és kamatai, mint pénztári hiány megtérítése iránt folyamatba tett ügyben az 1940. július 29-én, Szatmáron tartott tárgyaláson a következő

v é g z é s t

hozta :

A Nagybányai Református Egyházmegye Időszaki Tanácsa, mint Közigazgatási Biróság, elrendeli a Kürthy Károly e. m.-i számvevő által a helyszini vizsgálat alkalmával készített jelentés és az ahhoz csatolt iratok beszerzését. Meghagyja a presbytériumnak, hogy csatolja az iratcsomóhoz a hosszúmezői egyház 1925—26 évi számadásait is összes mellékleteivel együtt. A földvéiteli alap naplója, mely a biróság előtt bemutatott, az iratokhoz csatoltatik. Ezen iratok beszerzéséig a biróság a tárgyalást elnapolja.

I n d o k o l á s :

Biróság sem az elhangzott tanuvallomásból, sem a csatolt iratokból nem tudott tiszta képet kapni a panaszlott terhére rótt hiány természete felől. Ezt, valamint panaszlott védekezésének helytálló voltát csak azoknak az iratoknak betekintése után lehetne megállapítani, amiket az annak idején megejtett alapos vizsgálat a helyszinen összeállított, valamint az egyházi számadások nyújthatnának támpontot az esetleg tisztázatlan pontokat illetőleg. Mivel a könyvek és bejegyzések eltünése kuszálja össze az ügyet, ezekből az iratokból esetleg fény derülhet azok megléte, eltünésének időpontja és az esetleges érdekelt személye felől. Ezért kellett a bizonyítási anyag kiegészítését elrendelni.

K. m. f.

Boros Jenő
elnök, esperes.

Dr. Böszörményi Emil
elnök, gondnok.

Tereh Géza
jegyző.

6. B. sz. A Nagybányai Református Egyházmegye Időszaki Tanácsa, mint Fegyelmi Biróság az Oláh Sándor jelenleg felfüggesztés alatt álló nagybányai református lelkész ellen hivatalból megindított fegyelmi eljárás ügyében az 1940 július hó 29-én tartott tárgyaláson Szatmáron a következő

v é g z é s t

hozta :

A nagybányai Református Egyházmegye Időszaki Tanácsa, mint Fegyelmi Biróság Oláh Sándor nagybányai felfüggesztett lelkész ügyének tárgyalását a következő ülészsakra halasztja.

I n d o k o l á s :

Tekintettel a fegyelmi vétség és várható büntetés súlyosságára, méltánytalan volna panaszlottat elzárni a védekezés lehetőségétől, hacsak azelőtt megállapítható rosszhiszeműséggel nem tér ki. Mivel jelen esetben nem állapítható meg, hogy panaszlott az idézést megkapta volna, alkalmat kell neki adni ismételt idézéssel az önvédelemre.

K. m. f.

Boros Jenő
elnök, esperes.

Dr. Böszörményi Emil
elnök, gondnok.

Tereh Géza
jegyző.

7. B. sz. A Nagybányai Református Egyházmegye Időszaki Tanácsa, mint Fegyelmi Biróság, az Oláh Sándor nagybányai lelkész felebbezése ügyében a 7. f. ü.— 1940 sz. elnöki felfüggesztő határozata ellen az 1940 július hó 29-én, Szatmáron tartott tárgyaláson a következőképen

í t é l t :

A Nagybányai Református Egyházmegye Időszaki Tanácsa, mint Fegyelmi Biróság, Oláh Sándor nagybányai lelkész felebbezését elutasítja.

I n d o k o l á s :

Az ügy irataiból és magának a panaszlottnak felebbezéséből megállapítást nyert, hogy ő a lelkészi állását

1939 október 17-én elhagyta, anélkül, hogy azt esperesének az E. T. I. t. c. 143 §-a c. d. pontjai értelmében bejelentette volna és onnan mind a mai napig távol van. Nem helytálló a panaszlott azon védekezése, hogy egyháza főgondnokának megtette ezt a bejelentést, mert ez nem volt az illetékes fórum arra. Épügy nem menti a panaszlott ténykedését az sem, hogy gondoskodott helyettesítéséről, sőt azt az egyház presbytériuma is jóváhagyta. Oly nagy gyülekezetben, mint a nagybányai, a felsőbb egyházi hatóságok csak úgy biztosíthatják a lelkeszi szolgálat üdvös és zavartalan menetét, ha mindenben a törvény előírása szerint járnak el, mert csak így gátolhatják meg a közérdek sérelmét. Mivel pedig panaszlott ténykedése kimeríti az E. T. I. t. c. 34 §-a 1—3 pontjába ütköző fegyelmi eset tényét, a felfüggesztés el volt rendelő.

K. m. f.

Boros Jenő
elnök, esperes.

Dr. Böszörményi Emil
elnök, gondnok.

Tereh Géza
jegyző.

8. B. sz. A Nagybányai Református Egyházmegye Időszaki Tanácsa, mint Fegyelmi Biróság, a Lengyel László tamásváraljai lelkész ellen hivatalból megindított fegyelmi ügyben az 1940 július 29-én Szatmáron tartott tárgyaláson a következő

v é g z é s t

hozta:

A Nagybányai Református Egyházmegye Időszaki Tanácsa, mint Fegyelmi Biróság, Lengyel László jelenleg felfüggesztett tamásváraljai lelkész ügyének tárgyalását a következő ülés szakára halasztja.

I n d o k o l á s:

Tekintettel a fegyelmi vétség és várható büntetés súlyos voltára, méltánytalan volna a panaszlottat elzárni a védekezés lehetőségétől, hacsak az elől megállapítható rosszhiszeműséggel nem tér ki. Mivel jelen esetben nem állapítható meg, hogy panaszlott az idézést megkapta

volna, alkalmat kell neki adni ismételt idézéssel az önvédelemre.

K. m. f.

Boros Jenő
elnök, esperes.

Dr. Böszörményi Emil
elnök, gondnok.

Tereh Géza
jegyző.

9. B. sz. A Nagybányai Református Egyházmegye Időszaki Tanácsa, mint Fegyelmi Biróság, a Karikás Béla ismeretlen helyre távozott szatmári tanító ellen hivatalból folyamatba tett fegyelmi ügyben 1940 július 29-én Szatmáron tartott tárgyaláson a következő

i t é l e t e t

hozta :

A Nagybányai Református Egyházmegye Időszaki Tanácsa, mint Fegyelmi Biróság, Karikás Béla szatmári tanítót, — ki ismeretlen helyre távozott, — vétkesnek mondja ki az E. T. V. t. c. 34 §-a 1 pontjába ütköző fegyelmi vétségben, ezért őt az Egyházi Törvény V. t. c. 35 §-a d. pontjában meghatározott, a szatmári ref. egyháznál viselt tanítói állásától megfosztásra itéli.

I n d o k o l á s:

Karikás Béla szatmári tanító 1940 április hó 1-én anélkül, hogy egyházi hatóságától arra engedélyt kért volna, szolgálati helyéről eltávozott s oda vissza nem tért. Ezzel a tényével megszegte a hivatalos kötelessége teljesítését s elkövette az E. T. V. t. c. 34 §-a 1 pontjába ütköző fegyelmi eset tényét.

Az iratok tanúsága szerint a panaszlott bejelentette a szatmári egyház presbytériumának állásáról való lemondását s azt a presbytérium tudomásul vette.

Tekintettel azonban arra, hogy E. T. V. t. c. 139 §-a úgy rendelkezik, hogy panaszlottnak tisztéről, hivataláról való lemondása nem ok a fegyelmi eljárás megszüntetésére, a fegyelmi eset súlyosságára és annak esetleges következményeire az E. T. V. t. c. 35 § d. pontja

alapján a szatmári tanítói állásától minden javadalom nélkül elmozdításra ítéli.

K. m. f.

Boros Jenő
elnök, esperes.

Dr. Böszörményi Emil
elnök, gondnok.

Gulya Géza
jegyző.

10. B. sz. A Nagybányai Református Egyházmegye Időszaki Tanácsa, mint Fegyelmi Biróság, a Mogyorós Sándor csengerbagosi lelkész ellen folyamatba tett fegyelmi ügyben panaszlott lelkésznek a felfüggesztés megszüntetése tárgyában előterjesztett kérelmére a következő

v é g z é s t

hozta:

Mogyorós Sándor csengerbagosi lelkész felfüggesztését az Et. V. tc. 133 § 1 és 2 bekezdése alapján megszünteti s a felfüggesztést mellőzi.

I n d o k o l á s:

Mogyorós Sándor lelkészt a csengerbagosi lelkészi állásából az első fokú Fegyelmi Biróság nem függesztette fel. A második fokú Biróság 6—1939 sz. végzése rendelkezése szerint az első fokú ítéletet azzal egészítette ki, hogy panaszlott Mogyorós Sándort a csengerbagosi lelkészi állásától az V. tc. 98 §. 2. b. pontja alapján felfüggesztette.

Figyelemmel azonban arra, hogy a felfüggesztés kimondására az a biróság illetékes, amely az illető egyházi tisztviselő vagy alkalmazott ellen első fokúlag eljárni hivatott, az egyházkerületi biróság, mint fegyelmi biróság pedig panaszlottnak nem első fokú birósága, figyelemmel arra, hogy a másodfokú biróság nem önálló végzést hozott a panaszlott felfüggesztése tárgyában, hanem a meghozott s másod birósági ítélettel helyben hagyott ítéletet a felfüggesztés kimondásával kiegészítette, pedig a 133. §. 2. bekezdése imperative kimondja, hogy

a felfüggesztés tárgyában mindenkor külön indokolt végzésben kell határozni:

a másod birói végzés, mint amely a törvény hivatolt imperativ rendelkezésével ellentétben áll, hatályában fenn nem tartható s mivel a felfüggesztés tárgyában első fokon a Nt. és Ns. Fegyelmi Biróság hatáskörébe esik dönteni, ki kell mondani, hogy a törvény figyelmen kívül hagyásával elrendelt felfüggesztés megszüntetendő.

Figyelemmel arra, hogy Mogyorós Sándor azonnal visszatért egyházmegyéjébe, s egyházközségébe, amint erre a határváltozás módot és alkalmat adott s szolgáltatételre azonnal jelentkezett is, figyelemmel arra, hogy pótlólag előterjesztett felebbezési indokaiban olyan tényeket hozott fel, melyek arra engednek következtetni, hogy egyházközségének elhagyására egy idegen állam várható szigorú s szabadságát veszélyeztető intézkedése adott okot, remélhető, hogy a harmad fokú fegyelmi biróság nem fogja hivatalvesztéssel súlytani, figyelemmel arra, hogy az egyházközségnek az az érdeke, hogy a felfüggesztett lelkész egyházközségében a lelkeszi szolgátatot mielőbb felvegye, a felfüggesztés kimondása tehát ma már nem indokolt.

A biróság hatáskörét az Et. V. tc. 134 §-nak utolsó előtti bekezdése állapítja meg.

K. m. f.

Boros Jenő
elnök, esperes.

Dr. Helmeczy József
e. m.-i tanácsbíró,
világi elnök.

Dr. Mártha József
jegyző.

11. B. sz. A Nagybányai Református Egyházmegye Birósága, mint Fegyelmi Birósága Oláh Sándor nagybányai lelkész felfüggesztésére kiadott elnökségi végzés hatályon kívül való helyezése tárgyában 1940. év október 10-én, Szatmáron megtartott tárgyalás után a következő
v é g z é s t

hozta :

A Nagybányai Ref. Egyházmegye Birósága, mint Fegyelmi Biróság Oláh Sándor nagybányai lelkész felfüggesztésére

kiadott elnökségi végzés hatályon kívül való helyezésének bejelentését tudomásul veszi.

K. m. f.

Boros Jenő
esperes elnök.

Dr. Böszörményi Emil
gondnok elnök.

Gulya Géza
jegyző.

12. B. A Nagybányai Református Egyházmegye Birósága, mint Fegyelmi Biróság a Lengyel László tamásváraljai lelkész felfüggesztésére kiadott elnökségi végzés hatályon kívül való helyezés tárgyában 1940. év október 10-én Szatmáron megtartott tárgyalás után a következő

v é g z é s t

hozta :

A Nagybányai Ref. Egyházmegye Birósága, mint Fegyelmi Biróság Lengyel László tamásváraljai elkész felfüggesztésére kiadott elnökségi végzés hatályon kívül való helyezésének bejelentését tudomásul veszi.

K. m. f.

Boros Jenő
esperes elnök.

Dr. Böszörményi Emil
gondnok elnök.

Gulya Géza
jegyző.

13. B. sz. A Nagybányai Református Egyházmegye Birósága, mint Fegyelmi Biróság Libik Árpád volt sárköz-sárközüjlaki tanító ellen folyamatba tett fegyelmi ügyben 1940 október 10-én Szatmáron megtartott nyilvános tárgyalás után a következőképen

i t é l t:

A Nagybányai Ref. Egyházmegye Birósága, mint Fegyelmi Biróság Libik Árpád volt sárköz-sárközüjlaki tanítót a vád és következményei alól felmenti.

I n d o k o l á s :

Miután a tanuvallomás alapján a bíróság meggyőződött, hogy régóta megrongált állapotban volt a kép és nem panaszlott hanyagsága miatt került abba, ügyész elejtette a vádat. Bíróság felmenti panaszlottat a vád és következményei alól és az ügyet beszünteti.

K. m. f.

Boros Jenő
esperes elnök.

Dr. Böszörményi Emil
gondnok elnök.

Gulya Géza
jegyző.

14. B. sz. A Nagybányai Ref. Egyházmegye Bírósága, mint Fegyelmi Bíróság, Kottara Gyula kőszegremetei tanító ellen folyamatba tett fegyelmi ügyben 1940. október 10-én Szatmáron megtartott nyilvános tárgyalás után a következőképen

i t é l t :

A Nagybányai Református Egyházmegye Bírósága, mint Fegyelmi Bíróság Kottara Gyulát felmenti a vád és következményei alól.

I n d o k o l á s :

Vád hiányában az ügyész elejtette a vádat s bíróság felmentette a panaszlottat.

K. m. f.

Boros Jenő
esperes, elnök.

Dr. Böszörményi Emil
gondnok, elnök.

Tereh Géza
jegyző.

15. B. sz. A Nagybányai Ref. Egyházmegye Bírósága, mint Fegyelmi Bíróság, a Puskás Albert és társai pana-

szára, Puskás Albert hiripi lakos ellen folyamatba tett fegyelmi ügyben a mai napon megtartott tárgyalás után a következő

i t é l e t e t

hozta:

Bíróság Puskás Albert hiripi lakos presbytert vétkeinek mondja ki az E. T. V. t.-c. 34. §. 1, 2, 3. pontjaiba ütköző fegyelmi vétsegekben s ezért a 35. §. d) pontja alkalmazásával a viselt hivatalából való elmozdításra ítéli s végrehajtás terhe mellett arra kötelezi, hogy 15 pengő vizsgálati költséget 16 nap alatt az egyházmegye pénztárába fizessen be.

I n d o k o l á s :

A bizonyítási eljárás rendén beszerzett bizonyítékok alapján bíróság azt állapította meg, hogy panaszlott, ha nem felhívásszerűen, de kijelentette, hogy ő nem fizet egyházi adót s az is bizonyítva van, hogy a természetben szolgáltatandó munkát sem teljesítette úgy, amint azt teljesíteni egy presbyternek kötelessége lett volna. Bizonyítva van az is, hogy nem járt el a presbyteri gyűlésekre olyan szorgalommal, mintahogy az egy presbyternek kötelessége. Azért meg kellett állapítani azt is, hogy az E. T. I. t. c. 121. t. c. a) pontjaiban meghatározott kötelességet nem teljesítette s azzal pedig, hogy nem fizetett adót s nem teljesítette a közmunkát, az egyháznak kárt okozott s elkövette az E. T. V. t.-c. 1, 2, 3. pontjaiba ütköző s ott megszabott fegyelmi eseteket, minek következményeként bűnössége megállapítandó volt.

A büntetés kiszabásánál figyelembe kellett venni, hogy később mégis fizette tartozását, valamint azt is, hogy mint presbyter követte el a cselekményeket s több cselekményt követett el.

A perköltségekben való marasztalás a marasztaló ítélet következménye.

K. m. f.

Boros Jenő
esperes, elnök.

Dr. Böszörményi Emil
gondnok, elnök.

Dr. Mártha József
jegyző.

16. B. sz. A Nagybányai Ref. Egyházmegye Birósága, mint Fegyelmi Biróság, Fehér Bertalan óvári lelkész panaszára Vadnay Erzsébet volt óvári tanítónő ellen folyamatba tett fegyelmi ügyben az 1940. okt. 10-én, Szatmárnémetiben megtartott tárgyaláson szótöbbséggel a következő

i t é l e t e t

hozta :

Biróság vétkesnek mondja ki Vadnay Erzsébet panaszlottát az E. T. V. t. c. 34. §. A. 2. 6. pontjaiba ütköző fegyelmi vétségben s ezért az E. T. V. tc. 35. §. a. pontja alkalmazásával rosszalásra ítéli s kötelezi, hogy az eljárás során felmerült 23 pengő 33 fillér költséget 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett fizesse meg panaszosnak.

I n d o k o l á s :

Biróság tanuk vallomásából vétkesnek mondja ki panaszlottát azért, mert Boros József Gyula nevű fiát arcúl ütéssel olyan szigorúan fenytette meg, hogy annak külső nyoma látható volt s rajta a presbytérium megbotránkozott. Ezzel a ténykedésével panaszlott erkölcsi kárt okozott az egyháznak különösen olyan időben, amikor a román uralom idején a felekezeti iskola jó hírnevét megőrizni kötelessége lett volna. Egyben pedig a tanítónő viselkedésében a hivatalos hatalommal való visszaélés is fennforog.

Az eljárási költség megfizetése a marasztaló ítélet következménye.

Kelt Szatmárnémetiben, 1940. okt. 10.

Boros Jenő

elnök, esperes.

Dr. Böszörményi Emil

gondnok, elnök.

Dr. Mártha József

jegyző.

a) Az egyházmegye tisztkara.

Elnökség: Boros Jenő szatmári lelkész esperes 1936. április 28 óta. Dr. Böszörményi Emil egyházmegyei gondnok, földbirtokos Szatmár és Nagykolcs, 1929 nov. 20 óta.

Jegyzők: Gulya Géza lelkészi főjegyző 1940 — — Lelkeszi jegyzői állás betöltés alatt. Dr. Mártha József főjegyző, ügyvéd Szatmár (1933—5) Tereh Géza jegyző, tanár Szatmár (1933—5.)

Ügyész: Dr. Harcsár Géza ügyvéd, Szatmár (1901 szeptember 14.)

Pénztárnok: Gacsályi Zsigmond lelkész, Kiskolcs (1931—31.)

Levéltárnok: Veres Ferenc k. tanító Nagybánya (1907—30).

Könyvtárnok: Kolos Vince lelkész, Vámfalu (1911—143).

b) Az egyházmegye bírósága.

Elnökség: Boros Jenő esperes és Dr. Böszörményi Emil egyházmegyei gondnok.

Tanácsbírók: a) Lelkésziek: Gy. Kovács József Ombod (1926—7) Sárközi Lajos Szatmárnémeti (1929—54) Kürthy Károly Halmi (1936—69) Papp József Máramarossziget (1936—69.) Gacsályi Zsigmond Kiskolcs (1938—7.) Visky Ferenc Egri (1939—3.) b) Világiak: Dr. Helmeczy földbirtokos, Pettyén (1926—6.) Nagy Béla földbirtokos, Lázári (1929—5.) Dr. Jakó Endre volt szolgabíró, Aranyosmegyes (1929—54) Simó Lajos, Lenkemező (1933—70) Tabajdi György gyógyszerész Szatmár (1937—7) Dr. Ajtay Nagy Gábor ügyvéd Nagybánya (1938—7.)

c) Egyházmegyei tanács.

Lelkészi tagok: Széll György avasúvárosi, Gy. Kovács József onbodi, Papp József szigeti, Gyöngyössy Bálint nagykolcsi, Sárközi Lajos szatmárnémeti-i és Visky Ferenc egri-i lelkészek.

Világi tagok: Boros Zoltán Aranyosmeggyes, Dr. Helmeczy József Pettyén, Kanizsay Jenő Lázári, Tabajdi György Szatmár, Tereh Géza Szatmár, Tóth László Patóháza.

d) Képviselők, bizottságok:

Egyházkerületi képviselők: Gy. Kovács József, Sárközi Lajos, Visky Ferenc lelkészek; dr. Helmeczy József, Tabajdi György és Nagy Béla világi rendes képviselők;

Kürthy Károly, Gulya Géza és Bara József lelkészi, Kanizsai Jenő, Boros Zoltán és Mándy Zoltán világi pót-képviselők.

Egyházmegyei tanítóképviselők: Karikás Sándor, Molnár Ambrus, Szőke József (Egyhm. tan. 1937—6) Két tag választás alatt.

Helmeczy és Nagy Frigyes ösztöndíj-bizottság: Elnök az esperes, előadó a lelkészi főjegyző. Tagok az egyházmegye gondnoka és tanácsbírái.

Időszaki tanács: Elnökség az esperes és gondnok. Tagok: Sárközi Lajos, Gy. Kovács József és Tabajdi György rendes, Dr. Helmeczy József, Nagy Béla és Kürthy Károly póttagok.

Számvevőszék: Elnök: Tabajdi György, előadó: Kürthy Károly, tagok Szabó Endre, Csüry Miklós, Öry Zoltán és Bara József.

Tanügyi bizottság: Elnök Gy. Kovács József, előadó jegyző Gulya Géza. Tagok a szamoskrassói körben Várady József, Szőke József, Jakó László; a mikolai körben Csüry Miklós, Molnár Ambrus, Osváth Elek; apai körben Gulya Géza, Karikás Sándor és Tóth László; a nagybányai körben Szabó Endre, Veres Ferenc, Mándy Zoltán; az avasi körben Wéghofer Sándor, Puy Géza, a

szatmári körben Varga Béla, Ladányi Károly és Dr. Hadady Lajos; a máramarosszigeti körben Kóty Rezső és Tóth Zoltán.

Szociális bizottság: Elnök az esperes, tagok dr. Koronka Pál, Tankóczy Gyula, Gyöngyössi Bálint, dr. Hadady Lajos és Király Zsigmond.

Egyházmegyei nyugdíj-bizottság: Esperes és gondnok elnöklete alatt Sárközi Lajos, Kürthy Károly, dr. Helmeczy József és Nagy Béla.

Szatmári ref. főgimn. igazgató-tanácsának tagjai: Boros Jenő esperes, Dr. Böszörményi Emil gondnok, Gy. Kovács József és dr. Harcsár Géza.

Máramarosszigeti lyceum igazgató-tanácsa: Elnök Dr. Böszörményi Emil egyhm. gondnok, helyettes elnök Boros Jenő esperes. Tagok az egyházmegye részéről: dr. Ajtay Nagy Gábor, dr. Harcsár Géza és Gy. Kovács József. A máramarosszigeti egyház részéről dr. Lingvay Lajos és Karády György.

Közalapi bizottság: Elnök Boros Jenő esperes, tagok Gy. Kovács József és dr. Helmeczy József.

Missziói bizottság: Elnök Boros Jenő esperes, tagok: Kürthy Károly, Sárközi Lajos, Visky Ferenc és dr. Koronka Pál.

Szavazatbontó bizottság: Esperes, gondnok, dr. Harcsár Géza, Sárközi Lajos, Tabajdi György és a jegyzői kar.

Egyházkerületi Nyugdíjintézeti Végrehajtó Bizottsági képviselő: Gy. Kovács József.

Egyházmegyei könyvtár bizottság: Esperes elnöklete alatt Kovács Károly és Visky Ferenc.

Betűsoros tárgymutató

a) egyházmegyei tanács jegyzőkönyvéhez.

Alkotó tagok számbavétele 2. sz.
Atyai egyház kölcsön visszafizetése 8. sz.
Egri-i egyház kölcsön felvétele 11. sz.
Egyházkerületi közgyűlés 15—1940. sz. határozata 12. sz.
Egyházmegyei tanács ülés megnyitása 1. sz. — bezárása 17. sz.
Felsőbányai egyház adás-vétele 6. sz.
Gulya Géza apai lelkész főjegyzővé vál. 5. sz. — esküt tett 5. sz., lelkészi jegyzőségről lemond 5. sz.
Jegyzőkönyv hitelesítése 4. sz.
Makai György szatmárudvari lelkész fellebbezése a berendi lelkészi díjevél ügyében 13. sz.
Máramarosszigeti egyház kölcsöne törlése 15. sz.
Nagybányai egyház kölcsöne és iskola építése 7. sz.
Pusztadaróci új adókulcs 16. sz.
Szatmári új adókulcs 9. sz.
Szatmárhegyi templom renoválása 10. sz.
Szatmárudvari lelkészi földek haszonbér szerződése 14. sz.
Szavazatbontó biz. jelentése 5. sz.
Széll György távol maradása 3. sz.
Tárgysorozat megállapítása 3. sz.

b) egyházmegyei közgyűlés jegyzőkönyvéhez.

Alkotó tagok számbavétele 2. sz.
Amaczi presbytérium feloszlata 6. sz.
Atyai új adókulcs 23. sz.
Bogdán Lajos távolmaradása 2. sz.
Böszörményi Emil dr. e. m. gondnok arcképének leleplezése 7. sz.
Egri-i egyház kölcsöne 19. sz. — II. tanítói díjlevél 20. sz.
Egyházkerületi határozatok 9-1940. sz. 15. sz. — 13-1940 sz. 16. sz. — 14—1940. sz. 17. sz.

- Esperes jelentése az e. m. múlt évi állapotáról 5. sz. —
időszaki változásokról 6. sz.
- Fehér Bertalan lemondása dekáni tisztéről 21. sz.
- Horváth Pál kisbábonyi lelkész bekebeleztetik 6 sz.
- Hosszúmezői presbytérium határozata belhivatalnoki fajárandóság ügyében 18 sz.
- Jegyzőkönyv hitelesítése 4 sz.
- Józsefházai kirekesztett egyháztagok visszavétele 6 sz.
- Közgyűlés megnyitása 1 sz. — bezárása 27 sz.
- Lelkészerőtekezlet felterjesztése 11 sz.
- Máramarosszigeti lyceum ügye 13 sz.
- Missziói bizottság jelentése 12 sz.
- Nagy Endre volt hosszúmezői lelkész halála felett részvét 6 sz.
- Papp Zsigmond szárazberekai lelkész bekebeleztetik 6 sz.
- Segédlelkészi karban történt változások 6 sz.
- Segély kérések 14 sz.
- Siető Pál amaczi lelkész felebbezése a Gulya-telek ügyében 25 sz.
- Szavazatbontó bizottság jelentése 8 sz.
- Számvevőszék jelentése 9 sz.
- Szatmárgörbedi egyház kölcsön felvétele 24 sz.
- Takács Lajos nagybocskói lelkész nyugalomba vonult 6 sz.
- Tanítói karban történt változások 6 sz.
- Tanítói képviselőségre szavazás rendelés 26 sz.
- Tanügyi biz. jelentése 10 sz.
- Tárgysorozat megállapítása 3 sz.
- Tóth Gábor volt kisbábonyi lelkész halála feletti részvét 6 sz.
- Török Bernát lemond dekáni és tanító képviselői tisztéről 22 sz.
- Udvözlő táviratok Főméltóságú vitéz Horthy Miklós kormányzó úrnak, Gr. Teleky Pál miniszterelnök és Dr. Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter úrakhoz.
- Varga Béla atyai lelkész bekebeleztetik 6 sz. — dékánnak választása 21 sz.
- Veres Ferenc nagybányai tanítói dékánnak vál. 22 sz.

c) bírósági ügyekhez.

- Csernátoni Béni hosszúmezői volt pénztárnok visszafizetési ügye 5. sz.
Ferenczy Károly lévita-tanító felebbezése 1. sz.
File József panaszja Sipos Béla kántor ellen 3. sz.
Karikás Béla tanító fegyelmi ügye 9. sz.
Mogyorós Sándor lelkész felfüggesztésének megszüntetése 11. sz.
Lengyel László lelkész fegyelmi ügye 8. sz.
Oláh Sándor lelkész fegyelmi ügye 6. sz. — felfüggesztése elleni felebbezése 7. sz.
Szilágyi János és Jenő felebbezése 4. sz.
Szilágyi Zsigmond és társai felebbezése 2. sz.
Esperes jelentése Lengyel László lelkész felfüggesztésének hatályon kívül helyezése ügyében 12. sz.
Esperes jelentése Oláh Sándor lelkész felfüggesztésének hatályon kívül helyezése ügyében 11. sz.
Fehér Bertalan lelkész panaszja Vadnay Erzsébet ellen 16. sz.
Kottra Gyula tanító fegyelmi ügye 14. sz.
Libik Árpád tanító fegyelmi ügye 13. sz.
Puskás Albert és társai panaszja Puskás Károly ellen 15. sz.

I. Melléklet.

**A nagybányai ref. egyházmegye közpénztári
számadása az 1939. évről.**

a) BEVÉTEL

Tételszám	T á r g y	Költség elő- irányzat	Bevee- dőség	Bevétel	Hátra- lék
		Lei	Lei	Lei	Lei
1	Pénzmaradvány 1938 dec. 31-én	10442	10442	10442	
2	Adóhátralékokból .	176684	214358	58183	182044
3	1939 évi adóból .	69207	68257	41648	26609
4	Nyomtatvány árából	4036	4036	1755	2281
5	Bekebelezési díjak- ból	2400	3000	2100	900
6	Tőkéek és alapok kamataiból . . .	1173	1359	2020	
7	Kongruakezelés és nyomtatványból .	3234	3856	3856	
8	Bírságból	1500			
9	Átmeneti vegyes bevételek . . .	1000		39330	
		269676	309208	159334	211834

b) KIADÁS

Tételszám	T á r g y	Előirányzat	Kiadás	Hátralék
		Összesen	Összesen	Összesen
1	Tiszteletdíjak . . .	12850	15550	
2	Fuvardíjak-kész- kiadások . . .	8700	10414	
3	Segélyezések . . .	41500	1000	40500
4	Nyomtatványok . .	12600	17588	
5	Átmeneti vegyes kiadások . . .	187761	104890	82791
		263411	149442	123291
	Összehasonlítás:			
1	Bevétel . . .		159334	
2	Kiadás . . .		149442	
3	Maradvány . . .		9892	

II. Melléklet

**A nagybányai ref. egyházmegye tőkepénztár
kimutatása az 1939 évről.**

I. Közpénztári tőkék :

1. Takarékbetétek	—	—	13814	Lei
2. Gróf Dégenfeld Sándor alap			582	"
3. Gróf Dégenfeld Béla	—		155	"
4. Ujfalussy Miklós alap	—		460	"
5. Jubiláris alap	—	—	1923	"

II. Külön rendeltetésű alapok :

1. Tanítói gyámegyleti alap	—		830	"
2. Nyugdíj alap	—	—	254	"
3. Államsegély alap	—	—	14407	"
4. Helmeczy József emlékalap	—		10609	"
5. Egyházm. népisk. s.-alap	—		22562	"
6. Nagy Frigyes alap	—	—	4035	"
7. Kovássy Akos alap	—	—	5124	"
8. Boros Zoltán alap	—	—	3726	"
9. Egyházmegyei missziói alap	—		2559	"
10. Nagy Béla népisk. s.-alap	—		5589	"
11. Dr. Böszörményi Emil népisk. s.-alap	—	—	13357	"
12. Tőke-segély alap	—	—	3423	"
13. Magoss Ferenc alap	—	—	3814	"
14. Lelkészi gyámint. alap	—		4332	"
15. Nagy Lajos gyámint. alap	—		149	"
16. Birság alap	—	—	1117	"
17. Tabajdi György népisk. s.-alap			5384	"

Összesen : 118210 Lei.

III. Melléklet.

A nagybányai református egyházmegye vagyonkimutatása 1939 dec. 31-én.

I. V a g y o n.

1. Közpénztári maradvány	—	—	—	9892	Lei
2. Tőkéek és alapok	—	—	—	118210	"
3. Kölcsön Kispeliskénél 1931. nov. 1.					
Tőkesegély	—	—	—	1500	"
4. Adóhátralék kintlevőség	—	—	—	182044	"
5. Nyomtatványok ára kintlevőség	—	—	—	2281	"
6. Bekebelezési díjak kintlevőség	—	—	—	900	"
7. Káplántartási előleg megtérítés a f. szám-					
láról 145—1937.	—	—	—	1000	"
8. Lelkészértekezlettől követelés					
Dr. Böszörményi E. arcképe	—	—	—	6500	"

Összes mutatkozó vagyon: 315827 Lei

II. T e h e r.

1. Szatmári ref. gimnáziumnak	—	—	—	171616	Lei.
2. Vasszekrény vételárába régi gyáminté-					
zetnek	—	—	—	1500	"
3. Letét a nagybocskói templom javára	—	—	—	1500	"
4. Letét az egyhm. lelk. könyvtár gyara-					
pitására	—	—	—	4800	"

Összes mutatkozó teher 179416 Lei.

III. Összehasonlítás.

1. Összes vagyon	—	—	—	315827	Lei.
2. Összes teher	—	—	—	179416	"
3. Tiszta vagyon	—	—	—	136411	"

IV. Melléklet.

**A Szatmárvármegyei Takarékpénztár R. T.-nál vezetett
esperesi folyószámla összesítő kimutatása 1939 dec. 31-én.**

Sorszám	Kelet	T á r g y	Bevétel Lei	Kiadás Lei
1	1938 XII/31	Egyenleg 1938 dec. 31-én .	10470	
1	1939 I/1-XII/31-ig	I. Lelkészek államsegélye : A püspöki hivataltól 12 ízben kifizetett államsegély 580.814 Lei az átutalási költség 1688 Lei levonásával	579126	
2	I/1-XII/31-ig	Lelkészek részére kifizetve .		520345
3	I/1-XII/11-ig	Különböző címeken kifizet- ve, mint levonások		38530
		II. Iskolák — tanítók segélye :		
1		Iskolák és tanítók részére a püsp. hiv.-tól átutalt és kifizetett segély 7 ízben .	479572	
2		Iskolák és tanítók részére kifizetett segély		329300
		III. Kölcsönök :		
1		Visszafizetett és kiadott köl- csönök	22024	27337
		IV. Vegyesek :		
1		Széll György ny. esperesnek káplántartási segély a 61— 1935. sz. e. m. hat alapján		12000
2		Tőkésített kamatból 2% . . .	226	
3		Tőkekamat adó és bélyeg .		206
4		Egyenleg 1939 dec. 31-én .		168700
			1091418	1091418

Az esperesi folyószámlán kezelt vagyon kimutatás
1939 december 31-én.

Sorszám	T á r g y	Vagyon
	A.)	
1	Egyenleg a folyószámlán 1939 dec. 31-én	163700
	Ezt terhelik az 1939. évben kiutalt de fel nem vett címletek	172421
		marad
2	Kint levő kölcsönök 1939. dec. 31-én	39838
3	Betét Szamoskrassói Hitelszö- vetkezetről 329. sz. könyv	4408
	Betét Avassujvárosi Hitelszö- vetkezetről 55. sz. könyv.	4690
	Betét Szatmári Tkp. R-T.- nál 6364. sz. könyv . . .	5019
	Folyószámla vagyon 1939. dec. 31-én:	53955
	B)	
1	Kamatjövedelem.	
	Folyószámlán	226
2	Kint levő kölcsönök után . .	1021
	Összesen:	1221

V. Melléklet.

A nagybányai ref. egyházmegye 1940. évi költségvetése.

a) Szükséglet.

I. Tiszteletdíjak :

1. Esperesnek	—	—	5000	Lei
2. Jegyzőknek	—	—	1500	"
3. Tanácsbíráknak	—	—	1200	"
4. Pénztárosnak	—	—	2000	"
5. Számvevőszéknek	—	—	2750	"
6. Könyvtárosnak	—	—	200	"
7. Levéltárosnak	—	—	200	"
				12850 Lei

II. Fuvardíjak—készkiadások :

1. Tanügyi bizottság tagjainak	2800	Lei
2. Egyház és iskola látogatóknak	1600	"
3. Egyházkerületi képviselőknek	1800	"
4. Egyhker. nyugdíj. végrh. biz. képv.	—	600 "
5. Egyházm. tanító képviselőknek	500	"
6. Időszaki tanács tagjainak	300	"
7. Egyházmegyei tanács tagjainak	600	"
8. Missziói bizottság tagjainak	500	"
		8700 Lei

III. Segélyezések :

1. Szatmári ref. gimnáziumnak	40000	"
2. Régi e. m. lelk. gyámintézetből segély özv. Bencsik Istvánnénak	—	1500 "
		41500 Lei

IV. Vegyesek :

1. Esperesi káplán fizetése	—	6000	"
2. Esperesi káplán után nyugdíj int. fent. jár	—	500	"

Átvitel : 6500 Lei 63050 Lei

Áthozatal : 6500 Lei 63050 Lei

3. Szatmári ref. gimn. segély			
hátraléka	—	—	171061 „
4. Régi lelk. gyámint.-nek vas-			
szekrény áraban	—	—	1500 „
5. Letét adományok a nagybocs-			
kói templom renoválás javára	1500	„	
6. Letét e. m. lelk. könyvtár javára	4800	„	
7. Kongrua kezelésért pénztá-			
rosnak	—	—	2400 „ 187761 Lei

V. Nyomtatvány-írószer :

1. Jegyzőkönyv, esp. jelentés,			
irodai szerek	—	—	12000 „
2. Postai portók és taxák	—	600 „	12600 Lei

Összes szükséglet: 263411 Lei

b) Fedezet.

1. 1939. évi pénzmaradvány	9872	Lei	
2. Tőkéek, alapok, betétek kama-			
taiból	—	—	1359 „
3. Hátralékok 192725 Lei össze-			
géből	—	—	171632 „
4. Gyülek. adója 39991 lélek után			
á: 1.70	—	—	67984 „
5. Nyomtatvány árából	—	2281	„
6. Bekebelezési díjakból	—	900	„
7. Kongrua kezelés és nyomtatv.-ból	3000	„	
8. Birságból	—	—	600 „
9. Lelkészért.-től előleg visszatéri-			
térítés Dr. Böszörményi Emil			
arckép festése	—	—	6500 „ 264128 Lei

Összes fedezet : 264128 Lei

e) Összehasonlítás.

1. Szükséglet	—	—	263411 Lei
2. Fedezet	—	—	264128 „
3. Mutatkozó maradvány	—	—	717 Lei

Esperesi jelentés

**a nagybányai református egyházmegye 1939. évi
állapotáról.**

Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Az egyházlátogatást ebben az évben május 10 és június 15 között az elnökségből és az e. m.-i lelkeszi főjegyzőből álló bizottságon kívül, 6 küldöttség végezte és pedig: Gy. Kovács József, Sárközy Lajos, Kürthy Károly, Papp József, Gacsályi Zsigmond és Visky Ferencz tanácsbíró urak vezetése mellett, kiknek szíves közreműködésükért ez uton is hálás köszönetet mondok. A vizitációt, — ahol lehetséges volt — az egyházkerületi igazgatótanács 16—1938 sz. határozata értelmében mindenütt istentisztelettel kezdtük, vagy fejeztük be, melynek keretében igehirdetésünkkel igyekeztünk ráirányítani a hivek figyelmét a szórványban lakó hittestvérek lelki gondozásának szükségességére és a velük szemben tartozó kötelességekre. A küldöttségek vezetői által beterjesztett egyházlátogatási jegyzőkönyvek adatai alapján, egyházmegyénk gyülekezeteink 1939. évi állapotáról az alábbiakban van szerencsém jelentésemet megtenni:

I. A gyülekezetek belélete.

1. Az Isten ígéje ünnep- és vasárnap d. e. az összes anya- és 5 leányegyházban minden alkalommal prédikáltatott. Erdőszáda leányegyházból nincs jelentés.

2. A Heidelbergi Káté magyaráztatott minden vasárnap d. u. 11 anya- és 1 leányegyházban. Felváltva bibliamagyarázattal 11 anya- és 2 leányegyházban.

3. Bibliamagyarázat volt minden vasárnap d. u. 20 anya- és 2 leányegyházban. Kóródon 4 alkalommal csak bibliaolvasás volt. Egyáltalában nem volt vasárnap d. u. istentisztelet Nagybecskón. — Erdőszáda leányegyházból nincs jelentés.

4. Hétköznapi reggel mindennap volt istentisztelet 34 anya-, 1 leányegyházban, 5-ször Ombod anya-egyházban, 3-szor 12 anya- és 3 leányegyházban: Egri, Felsőbánya,

Hosszumező, Mikola, Nagykolcs, Pettyén, Pusztadaróc, Sándorhomok, Dara, Szatmárudvari, Szárazberek, Tamás-váralja anyaegyházakban és Berend, Pálfalva, Dobrácsapáti leányegyházakban. Csak bűnbánati héten volt Aranyosmegyes anya- és Apahegy leányegyházban. Egyáltalán nem volt istentisztelet Nagybecskón. Nincs jelentés Erdőszáda leányegyházból.

Hétköznap d. u. mindennap volt istentisztelet 3 anyaegyházban : Halmiban, Szatmáron és Szatmár-Németiben. 3-szor 3 anyaegyházban : Felsőbányán, Pettyénben, Szárazberken, hetenként 1-szer 34 anya- és 4 leányegyházban. Csak bűnbánati héten volt Aranyosmegyesen, Csengerbagoson, Misztótfaluban, Nagykolcson, Szamosdobon, Vetésben és Apahegy leányegyházban. Nem volt istentisztelet Nagybecskón. Nincs jelentés Erdőszáda leányegyházból.

6. Liturgia szerint: biblaolvasás van hétköznapokon minden anya- és leányegyházban.

6. Hétköznapokon biblia magyarázat mindennap csak Józsefházán volt. Főként az adventi, böjti időszakban és a bűnbánati heteken 19 anya- és 1 leányegyházban volt. Nem tartatott 29 anya- és 5 leányegyházban : Aranyosmegyesen, Atya, Csengerbagos, Batiz, Dabolc, Egri, Felsőbánya, Hosszumező, Kakszentmárton, Kisbáony, Kiskolcs, Kispeske. Kőszegremete, Lázári, Mikola, Misztótfalu, Nagybecskó, Nagykolcs, Óvári, Patóháza, Pusztadaróc, Sándorhomok, Sárköz-Sárközujlak, Szatmárhegy, Szatmár-Németi, Szatmárudvari, Szárazberek, Tamásváralja, Vetés, Apahegy, Berend, Dobrácsapáti és Szatmárgörbed.

7. Templomlátogatók száma volt nagy ünnepeken az anya egyházban : 16.130 (15.301) (előző évi adat). A leányegyházakban — Erdőszádáról nincs adat — 510 (550). Összesen 16.649 (15.851).

Vasárnap d. e. az anyaegyházakban 8 421 (10.787), leányegyházakban 315 (375) Erdőszádáról nincs adat. Összesen 8736 (11.162).

Vasárnap d. u. az anyaegyházakban 4458 (4678) leányegyházakban 250 (235). Erdőszádáról nincs jelentés.

Hétköznapokon az anyaegyházakban mintegy 300-an

(500), a leányegyházakban pedig 15—20-an látogatták az istentiszteleteket.

8 Gyermekeistentisztelet 15 anyaegyházban 119 alkalommal volt.

9. Az istentiszteleten az iskolás gyermekek 6 anyaegyházban a lelkész, 1-ben a s.-lelkész, a többi anyaegyházakban, valamint a leányegyházakban a tanítók vagy kántorok vezetésével vesznek részt.

10. Az urvacsora 48 anya- és 4 leányegyházban mind a 6 alkalommal kiszolgáltattott. Adorjánban 5, Nagybocskón 3, Apahegyen 4 alkalommal. Erdőszádáról nincs jelentés.

A szórványokban 36 alkalommal.

11. Az anyaegyházakban 15.566 fi és 16796 nő, összesen 32.362-en urvacsoráztak (32.825), Nincs adat Nagybocskóról.

A leányegyházakban pedig 773 fi és 743 nő, összesen 1516-an (1421). Nincs adat Erdőszádáról. A fiókegyházakban és szórványokban az urvacsorázók száma 345 fi és 437 nő, összesen 872 (725).

12. Az urvacsora a betegeknek 20 anya és 3 leányegyházban csak a rendes urvacsoraosztás alkalmával lett kiszolgáltattva, a többi egyházakban kívánatra élhettek azal bármikor.

13. Házi istentisztelet 1 anyaegyházban egy esetben volt a lelkész részvételével s e család tagjai a rendes istentiszteletet is látogatták.

14. A lelkészek 44 anya- és 4 leányegyházban 1391 családot látogattak meg és e látogatásokban 11 anya- és 2 leányegyházban gondnok és presbyterek is résztvettek 46 on.

15. Vasárnapi iskola 33 anya- és 1 leányegyházban van, de működését mindenütt akadályozta s hosszabb vagy rövidebb ideig szüneteltette az állami hatóság.

16. Keresztyén ifjúsági egyesület, vagy leányszövetség, bibliakör külön fiuknak és leányoknak 8, csak fiuknak 5, csak leányoknak 4, fiuknak leányokkal együtt 3 anyaegyházban volt, de itt sem működhetett egész éven át. 29 anyaegyházban részint hatósági eltiltás, részint a gyülekezet kicslnysége, vagy közönyössége miatt nem is volt ilyen egyesület.

17. Fériszövetség van 20 anya- és 1 leányegyházban, de működésük szünetelt hatósági eltiltás miatt. 29 anyaegyházban meg sem alakulhatott részint a gyülekezetek közönyössége, részint az államhatóság tiltó rendelkezése miatt.

18. Nőszövetség volt 36 anya- és 3 leányegyházban, de majdnem egész éven át betiltotta összejöveteleit az állami hatóság. 13 anya- és 3 leányegyházban szintén az állami hatóság gátló intézkedései miatt szűnt meg, vagy pedig nem alakulhatott meg.

19. Énekkar van: 1. Férfikar 31 anya és 4 leányegyházban 1119 taggal. 2. Nőikar 4 anyaegyházban 90 taggal és 3 Vegyeskar 5 anyaegyházban 199 taggal, de működését mindenütt, ha egész éven nem is, de hosszabb ideig hatósági eltiltás akadályozta.

Az énekkar fenntartásához 6 anyaegyház járult hozzá helység, fűtés, világítás adásával.

24 énekkarnak férfi tanító vagy kántor, 6 nak tanító-nő, 3 nak lelkész, vagy s.-lelkész a vezetője.

Az énekkarok 2 anya- és 1 leányegyházban az egyház fenntartásához 9884 Leivel járultak hozzá.

Ahol nincs énekkar, ott a vezető hiánya miatt szűnt meg, vagy nem alakult meg.

20. Szegényekről 28 anya- és 3 leányegyházban történt gondoskodás. 7 anya- és 2 leányegyházban a presbyterium, 21 anya- és 1 leányegyházban a Nőszövetség által. — Felnőtt szegényeket 12 anya- és 2 leányegyházban segélyeztek 30 711 Leivel (41 873). Iskolaszerveket pedig 16 anyaegyházban 92.403 Leivel (63.198). Felnőtteknek és iskolás gyermekeknek adott segély összege: 123115 Lei (105071). Ebben az összegben Máramarossziget 31.149 Leivel, Nagybánya 16.863 Leivel, Szatmár 41.000 Leivel, Szatmár-Németi 21.595 Leivel szerepel,

Árva, szegény, vagy aggmenház egyházmegyénkben nincsen.

A másfelekezetű árva-, szegény- vagy aggmenházban gondozottak száma: 38.

21. Idegenbe ment cselédleányokat egyik egyházból sem jelentettek az illetékes lelkészi hivatalnál.

Cselédleányok gondozására Szatmáron — amig lehetett — bibliaórákat tartottak. Máramarosszigeten és Nagybányán pedig bevonták őket a leányszövetségbe.

22. A református iparos tanulók száma Halmiban, Máramarosszigeten, Misztótfaluban, Nagybányán, Óváriban, Szatmáron, Szinérváralján és Sárköz-Sárközujiakon 266. Lelkészek, s. lelkészek tanították őket.

23. Református egyházi népkönyvtár 16 anya- és 1 leányegyházban van 2792 kötetben 364 en használták. Lázáriban az ifjusági egyesületnek van könyvtára 50 kötettel s 13 an használták.

24. Iratterjesztés mind a 49 anya- és 1 leányegyházban van. 1 anyaegyház és 1 leányegyház kivételével mindenütt a lelkész vezeti. Az iratterjesztésben eladatott 80 drb teljes Biblia, 527 drb Újszövetség, 236 drb énekeskönyv, 3181 drb Árvaházi naptár, 2729 drb vallásos irat, 2747 példányban jár vallásos néplap.

25. Vallásos összejövetel 24 anya- és 2 leányegyházban 106 alkalommal volt. A többi egyházban hatósági eltiltás miatt maradt el.

26. Az anyaegyházak külső jótékonycélokra 98.485 Leit (122.323 L.), a leányegyházak 1657 Leit (1405 L.), összesen 100142 Leit adakoztak (123728). Adorján, Aranyosmegyes, Batiz, Halmi, Józsefháza, Nagybocksó, N. Kolcs, Óvári, Patóháza, Pettyén, Szamoskóród, Szárazberek, Sárköz, Apahegy, Pálfalva, Szatmárgörbed semmit.

27. A gyülekezeti tagok önkéntes adományainak összege: 46 anyaszentegyházban 844677 Lei (1.054543 Lei) 5 leányegyházban 9795 Lei, (22663). Összesen: 851.472 Lei (1.077206 Lei.) Nincs semmi adat Halmiból, Nagybocksóról, Pettyénből és Erdőszádáról.

Nagyobb összegű adakozók: Amacon: Karácsonyi kántálók 1872, Nőszövetség 2288 Lei. Avasujvároson: Cseh Gyula 2000 L, Rákos Mihály 500 Lei, Batizon: Dalárda 1640 Lei. Egriben: néhai Kádár Bálint 3816 Lei. Felsőbányán: Lévai Ilona néhai Gábor Terézia hagyatékából 4000 Lei. Hirip: Karácsonyi kántálók 6623 Lei. Hosszumezőn: Csatári Lajos Józsefé 2000 Lei, Gavallér Lajos 1200 Lei. Kisbábonyban: Paládi Mihály és neje 12000 Lei, Nőszövetség 11200 Lei. Kiskolcson:

Énekkar 6394 Lei, Nőszövetség 2606 Lei, id. Boros György 1000 Lei. Lázárban: Nagy Béla 5000 Lei. Máramarosszigeten: Dr. Nádor Henrikné 10.000 Lei. Nőszövetség 10.000 Lei, özv. Nagy Endréné 1000 Lei, Takács Lajosné 1000, özv. Kövi Imréné 500 Lei. Szatmáron: Bakcsy Gergely 37.800 Lei, Hérmán László 10.000 Lei. Szatmár-Németiben: Bakcsy Gergely 34.200 Lei, Süveg Antal 1000 Lei. Szatmárudvariban: Makai György és felesége 2000 Lei érték. Szárazberekén: Joó Kálmáné 3000 Lei.

28. Uralkodó bűnök: Amacon a közmunka megtagadása, adakozás hlánya, sőt az adakozás hirdetése elleni zúgolódás. Józsefházán: szeretetlenség, büszkeség, gőg. Pusztadarócon: kevélység, Szamosdarán: verekedés, káromkodás. Szatmárhegyen: iszákosság. Szatmárudvariban: iszákosság és tolvajlás.

Polgári bíróság által elítéltekről nincsen jelentés.

29. Vadházasok száma 25 anya- és 3 leányegyházban 66. Nagyobb egyházakból nincsen jelentés.

30. Hitelveinkkel ellenkező szokásokat 14 anya- és 1 leányegyházból jelentettek és pedig, mint a róm. kath. ünnep megünneplését, sirok kivilágítását, misemondatást, olvasó használatát, bőjt tartást, haldoklók mellé más vallású asszonyt hívnak imádkozni, kuruzslást és babonáságot.

31. Sérelem gyanánt mindenik egyház a belmissziói összejövetel eltiltását, ezen kívül Amac, Atya, Avasujváros, Egri, Józsefháza, Szatmárudvari, Turterebes, Berend: a 14 százalék községi segély megtagadását, Tamásvárálja: a csendőrségnek a lelkeszi lakásba való beköltözését, Vámfalu: az iskolaterem bérösszegének nem fizetését jelenti.

32 38 anya- és 4 leányegyház jelenti, hogy egyházközségi bíróság van s 8 helyen fordult elő fegyelmi eset.

33. 16 anya- és 1 leányegyház jelenti, hogy területén szekták működnek, (baptisták, adventisták, millenisták, biblia tanulók, Jehova tanúi, szombatisták), de számukat csak 12 jelenti 103-ban: Apa Kakszentmárton, Kiskolcs, Kőszegremete, Máramarossziget, Misztótfalu,

Szamoskóród, Szatmár-Németi, Szinérváralja, Turterebes, Vámfalu és Dobrácsapáti.

34. A községek, városok lakóinak s bennök a különböző felekezeteknek lélekszámát a pontos adatok hiányában kimutatni nem lehet.

II. A gyülekezetek külélete.

35. A presbyterek száma az a. e.-ban : 598, a l. e.-ban 37, összesen : 635 (672). Erdőszádáról nincsen jelentés.

Egyházi választók száma az a. e.-ban : 6027, 5 l. e.-ban 229. Összesen : 6256 (6508). Erdőszádáról nincs jelentés. — Egyházi adózók száma 48 a. e.-ban : 10,770 (Nagybocskón nincs adat) 5 l. e.-ban : 324. Összesen : 11.094 (11203.)

36. A presbyterium 43 anya- és 4 leányegyházban minden negyedévben tart gyűlést. Amacon, Nagykolcson, Szamoskóródon, Szamoskrassón, Szatmárhegyen, Dobrácsapátiban hatósági engedély hiányában nem, Szamosdarán fel van függesztve a presbyterium. A jegyzőkönyvek mindenütt szabályszerűen vezetettek.

37. Az egyházközségi közgyűlés tartása alól az egyházkerület 225—1908. számú határozatával egyházmegyénk minden egyháza fel lett mentve. Csak választó közgyűlés van.

38. Vagyonleltár 48 anya- és 5 leányegyházban van és az évi változások átvezetettek. Tamásváralján nincsen, Erdőszádáról nincsen jelentés.

39. Az ingatlanok Adorjában, Pusztadaróczon, ahol csak részben, Lázáriban a temető, Pettyénben az új lelkeszi telek, Turterebesen 506 négyszögöl kivételével, mindenütt az egyház nevén állanak.

40—41. Az agrárreformmal kapcsolatos adatok egyeznek az 1934. évi jelentéssel.

42. Esperesileg megerősített költségvetése az egyházlátogatás idején 7 anya- és 2 leányegyháznak volt. Esperesi megerősítésre felterjesztve 26 anyaegyháznak. Nem volt költségvetés Adorján, Avasujváros, Egri, Hosz-

szumező, Máramarossziget, Nagykolcs, Nagy-Tarna, Patóháza, Pettyén, Pusztadaróc, Szamosdob, Szatmár, Szatmárudvari, Szinérváralja, Tamásváralja, Sárköz-Sárközujlak anya- és Berend, Apahegy, Szatmárgörbed leányegyházaknak. Erdőszádáról nincs jelentés.

42. A kivetett egyházi adó összege: Pénzben: 43 a. e.-ban 1.379.099 Lei, 4 l. e.-ban 34.719 Lei. Összesen: 1.413.818 Lei.

Természetben: búzában: 34 a. e.-ban 144052 kgr. 3 l. e.-ban: 6656 kgr. Összesen 150708 kgr. tengeriben: 19 a. e.-ban 34234, 2. l. e.-ban 2800 kgr. Összesen 37034 kg. rozsban: 2. e.-ban 1250 kgr. zabban: 1 a. e.-ban 600 kgr. 1 a. e.-ban 33 szekér széna. Nincs jelentés Adorján, Avasujváros, Halmi, Nagybocksó, Pettyén anya-, Berend, Erdőszáda leányegyházakból.

A kivétel — ha befolyik — fedezi a szükségletet Amac, Felsőbánya, Nagybocksó, Szamosdara, Turterebes kivételével.

44. A számadást Hirip, Józsefháza, Patóháza, Pettyén anya- és Berend leányegyház kivételével mindenütt jóváhagyta az egyházmegye.

A vizitáció sehonnan nem jelent értékhiányt.

45. A számadások eredménye a következő: 44. a. e.-ban (Adorjánból, Nagybocksóról, Patóházáról, Pettyénből, Szatmárhegyről nincs adat) bevétel összesen: 6.758.678 Lei. Kiadás összesen: 6.540.371 Lei. Összes maradvány (557 Lei tul kiadás figyelembe vételével) 218.864 Lei. 5 l. e.-ban összes bevétel: 183.465 Lei. Összes kiadás 163.191 Lei. Összes maradvány: 15.274 Lei. Erdőszádáról nincsen jelentés. Termény bevétel 30 a. e.-ban; buza 119942 kgr. kiadás 107384 kgr., maradvány: 14763 kgr. Rozs bevétel s maradvány 1 a. e.-ban 200 kgr. Tengeri bevétel 19 a. e.-ban 31171 kgr. kiadás 29104 kgr., maradvány: 2145 kgr. 3 l. e.-ban búzabevétel: 6983 kgr., kiadás: 5364 kgr. maradvány: 1619 kgr. tengeri bevétel 5195 kgr., kiadás 3989 kgr., maradvány 1206 kgr.

46. Tőkepénze 44 a. e.-nak van: 4.508.195 Lei és 512 dollár 22 cent 3 l.-nak: 104.710 Lei. Összesen: 4.612.905.

47. Takarékmagtár 21 a. e.-ban 540.894 Lei és 3 l. e.-ban 57400 Lei, összesen : 598.294 Lei értékben.

48. A tőkék, termények betétben, vagy kölcsön adva kötvényen, váltón kezeltetnek.

49. Adóssága 37 a. e.-nak van 1.405.586 Lei és 2 l. e.-nak 8.656 Lei. Összesen : 1.414.232 Lei.

50. A templom 33 a. és 2 l. e.-ban jó, 15 a. és 3 l. e.-ban javítandó, rossz. Nincs Darán és Erdőszádán.

Lelkeszi lakás 28 a. e.-ban jó, 16 a. e.-ban javítandó, 4 a. e.-ban rossz. Egriben ujjáépítés alatt.

Az iskola és tanítólakás 34 a. és 4 l. e.-ban jó, 8 a. és 1 l. e.-ban javítandó.

51. Új építésre kiadott 6 a. e. 385.680 Leit.

52. Épületek fenttartására 38 a. e. 532.460 Leit, 4 l. e. 3524 Leit fordított. E címen semmit sem adott ki Adorján, Batiz, Halmi, Hosszumező, Józsefháza, Nagybocksó, Nagytarna. Övári, Pettyén, Szatmárhegy, Tamás-váralja és Szatmárpálfalva a. és l. e.-zak.

53. Az épületek mindenütt biztosítva vannak. Az anya egyházakban 35.534.250 Lei, 5 l. e. ban 1.215.420 Lei, összesen : 36 749.670 Lei értékben. Nincsen számszerű adat Vetés anya- és Erdőszáda leányegyházból. A biztosítási díj az anyaegyházakban 68 1 8 Lei, az 5 leányegyházban 2276 Lei, összesen 70.474 Lei.

54. A behívatalnokok ki vannak fizetve teljesen 23 anya- és 5 leányegyházban, 26 anyaegyházban hátralékban vannak.

Hátralék : pénzben 187.338 Lei, terményben : 13798 kgr., búza 6018 kgr., tengeri és 290 m³ fa. Nincs számszerű adat Nagybocksóról, Pettyénről. A hátralék oka részben szegénység, részben közöny.

55. Egyházmegyei és egyházkerületi járulékokkal 33 anya- és 3 leányegyház van hátralékban, de ezek közül 14 anyaegyház nem ad számszerű adatot. 19 anya- és 3 leányegyházban a hátralékok összege : 100.102+124.355 Lei. Összesen : 224 458 Lei.

6. Pere 7 anyaegyháznak van : Amac, Avasujváros, Hosszumező, Szamosdara, Szatmár, Szatmár-Németi, Vámfalu.

57. Temetője Nagybocksó kivételével mindenik anya- és leányegyháznak van és gondozás alatt van.

59. Segélyt 24 anya- és 2 leányegyház kapott 211.162 Leit és 34 m³ fát a kimutatás szerint,

III. A gyülekezetek iskola ügyei.

59. Iskolát 34 a. e. és 5 l. e. tart fent 25 férfi és 32 nő, összesen 47 tanerővel. Nem tart fent iskolát 15 anyaegyház: Apa, Aranyosmegyes, Dabolc, Misztótfalu, Nagybocksó, Nagytarna, Patóháza, Pusztadaróc, Szamosdob, Szamoskóród, Szatmárhegy, Szatmár-Németi, Vámfalu, Vetés.

60. Nyilvánossági joga 8 anyaegyházban van az iskolának: Avasujvároson, Lázáriban, Máramarosszigeten, Nagybányán, Ombodon, Szamoskrassón, Szatmáron és Szatmár-Udvariban. A többi egyházakban nyilvánossági jog nélkül működnek az iskolák, mert a nyilvánossági jog iránt beadott kérelmükre semmi választ nem kaptak.

61. Az elemi iskolákért 31 a. e.-ban 737711 Lei, 5 l. e.-ban 145.83 Lei, összesen 883 584 Lei terhet viselnek az egyházak. Nincs számszerű adat Halmiból, Kőszegremetéről, Pettyénből, középiskoláért 1 anyaegyház 21670 Leit, vallástanításért 3 anyaegyház 69100 Leit áldoz.

62. Az anyaegyházak elemi iskoláiban a tanulók összes száma: 3159, az 5 leányegyházban 178. Összesen 3337. A református középiskolákban 304.

63. A református tanulók száma a nem református elemi iskolákban az anyaegyházakban: 1880, a leányegyházakban 4, összesen 1884. Nincs számszerű adat Szamoskóródról. A nem református középiskolákban tanulók száma 3 anyaegyházban: 158.

64. A tanítás eredménye; 13 anyaegyházban 29 tanerőnél általában jeles, 14 anyaegyházban 14 tanerőnél jó, 1 anyaegyházban 1 tanerőnél elégséges. Nincs minősítés: Adorjánban, Kiskolcson, Kőszegremetén. A leányegyházakban 1 tanerőnél jeles, 1 tanerőnél jó, 1 tanerőnél elégséges. Nincs minősítés Pálfalván. Vallástanból anya- és leányegyházakban 34 tanerőnél jeles,

14 tanerőnél jó, 1 tanerőnél elégséges. Magyar nyelvből 30 tanerőnél jeles, 16 tanerőnél jó, 2 tanerőnél elégséges. Nincs minősítés Adorjánban, Kiskolcson, Kőszegremetén.

26 anyaegyházban a nem református iskolába járóknak a lelkész tanítja a vallást. 7 jeles, 12 jó, 3 elégséges eredménnyel. Nincs jelentés Adorjánból, Dabólcáról, Kiskolcsról, Ováriból, Sándorhomokról, Szamosdaráról, 5 anyaegyházban segédlelkészek, 1 jeles, 4 jó, 2 elégséges eredménnyel, 5 anya- és 1 leányegyházban tanítók, tanítónők. 1 jeles, 1 jó és 2 elégséges eredménnyel. Nincs minősítés Felsőbányáról, Józsefházáról.

65. A iskolák felszerelése törvényszerűnek van jelezve 31 anya- és 5 leányegyházból. Hiányoznak: Kőszegremetéről, Pettyénből és Turterebesről. Nincs jelentés Erdőszádáról.

66. A tanerők 21 anya- és 2 leányegyházban tesznek jelentést, a növendékek családjainak meglátogatásáról 725 esetben.

67. Az egyházi hatóság részéről iskolalátogatás 46 anyaegyházban volt 96 esetben, 5 leányegyházban 10 esetben. Az állami hatóság részéről 29 anyaegyházban 65 esetben és 3 leányegyházban 5 esetben.

IV. Anyakönyvi adatok.

68. 47 anyaegyházban (Nincs jelentés Mikoláról és Nagybockskóról) megkereszteltetett törvényes fi: 441, nő 460, összesen: 871. 26 anyaegyházban megkereszteltetett törvénytelen fi: 60, nő: 52, összesen: 112. Törvényes és törvénytelen fi: 471, nő: 512, összesen 983.

5 leányegyházban (Nincs jelentés Erdőszádáról) törvényes fi: 20, nő: 14, összesen 34. Törvénytelen nem kereszteltetett.

Nem kereszteltetett meg 5 fi és 2 nő, összesen 7 az anyaegyházakban.

A szülöttek száma az állami anyakönyv szerint az anyaegyházakban 476 fi és 514 nő, összesen 990. A leányegyházakban 20 fi és 14 nő, összesen 34.

Anya- és leányegyházakban törvényes 431 fi és 474 nő, Összesen 905. Törvénytelen 60 fi és 52 nő, összesen: 112.

69. Eltemettetett 46 a. e.-ban (Nincs jelentés Mikolából és Nagybecskóról. Nem volt halálozás Nagytarnán) 354 fi és 297 nő, összesen 651. Állami anyakönyv szerint meghalt 366 fi és 302 nő, összesen 668. Az egyházi szertartást mellőzték 12 fi és 5 nő, összesen 17 halott temetésénél. A leányegyházakban (Erdőszádáról és Dobrácsapátiból nincs jelentés), eltemettetett 10 fi és 11 nő, összesen 21. Az állami anyakönyv szerint meghalt 10 fi és 11 nő, összesen 21.

70. Házasságot kötött az anyaegyházakban 158, leányegyházakban 7 tiszta pár. Vegyes pár az a. e.-ban 71, l. e.-ban 1. Tiszta és vegyes pár az anya- és leányegyházakban együtt 237.

71. Konfirmált az anya- és leányegyházakban 340 fi, 381 nő, összesen 721.

72. Áttért hozzánk 14 fi és 16 nő, összesen 30.

73. Kitért tőlünk 9 fi és 31 nő, összesen 40.

74. Elköltözöttekről 18 anyaegyház ad jelentést, amely szerint elköltözött 237 fi és 70 nő, összesen 307.

75. Beköltözöttekről 10 anyaegyház ad jelentést, amely szerint beköltözött 22 fi és 18 nő, összesen 40.

76. Lélekszám az anyaegyházakban 17.758 fi és 20573 nő, összesen 38331 (Nincs jelentés Nagybecskóról) (38589) A leányegyházakban 709 fi, 675 nő, összesen 1384 (Nincs jelentés Erdőszádáról) (1422) Anya- és leányegyházakban 39715 (40071).

77. Szórványokban és fiókegyházakban törvényes és törvénytelen fi 20 és 18 nő, összesen 38. Szülöttek száma az állami anyakönyv szerint fi 20 és nő 18, összesen 38.

78. Meghalt az állami anyakönyv szerint és eltemettetett egyházi szertartással 7 fi és 8 nő, összesen 15.

79. Házasságot kötött egyházilag 1 tiszta pár.

80. Konfirmált 8 fi és 10 nő, összesen 18.

81. Áttérés nem volt.

82. Kitért 1 fi.

83. Elköltözött 5 fi és 2 nő, összesen 7.

84. Beköltözött 7 fi, 4 nő, összesen 11.

85. Lélekszám a szórványokban és fiókegyházakban 380 fi, 388 nő, összesen 768. (Hiányos adat.)

86. Lélekszám a leányegyházakban 709 fi és 675 nő, összesen 1384.

87. Lélekszám az anyaegyházakban 17758 fi, 20573 nő, összesen 38.331. Összesen 18847 fi, 21636 nő, összesen : 40483.

Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Jelentésemmel kapcsolatban rá kell mutatnom arra a tényre, hogy több helyen úgy a lelkipásztor, mint a látogató küldöttség hiányosan töltötték ki az egyházlátogatási jegyzőkönyveket, sőt a hiányzó adatokat többszöri felszólításomra sem küldötték be, miért is az esperesi jelentés adatai sem teljeseek. Kétségtelenül a mai rendkívüli körülményekben találjuk meg ennek részben a magyarázatát, de bizonyos tekintetben a nemtörődömségnek is a folyamányai ezek.

Ugyancsak sajnálattal kell megemlékeznem arról is, hogy a belmissziói szervek a legtöbb helyen szünetelnek, mert a hatóságok betiltották azoknak a működését. Jólesik hinned, hogy ezek a lélekoltó rendelkezések most már megszűnnek és nem térnek vissza soha többé.

A hátralékok úgy a belhivatalnoki fizetéseknél, mint az egyházmegyei és kerületi járulékoknál emelkedtek, ami a rossz gazdasági viszonyok mellett szintén a kötelességérzet hiányát is mutatja. Talán a változott viszonyok e tekintetben is hoznak valamelyes javulást, valamint a lélekszám emelkedésnél, amelynek folytonosan csökkenő irányzata méltán hangol le bennünket.

Jelentésem szíves tudomásul vételét kérve, vagyok
Szatmáron, 1940. szeptember 30-án.

Kiváló tisztelettel :
Boros Jenő
esperes.

Melléklet az esperesi jelentéshez.

Kimutatás az egyházak 1939. évi lélekszámáról, kegyes adományairól, vagyonairól és számadásairól.

Sorszám	Egyház	Az egyház lélekszáma	Gyülekezeti tagok önkenes adománya (persely, úrszatala stb.)	Tőke pénzek és alapok	Takarék magtár pénzürtéke	Adósság	Kivetett egyházi adó				A számadás eredménye										Jegyzet																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
							Pénzben				Terményben				Pénzben				Terményben																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
							Pénzben	Terményben	Pénzben	Terményben	Pénzben	Terményben	Pénzben	Terményben	Pénzben	Terményben	Pénzben	Terményben	Pénzben	Terményben																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														
Le	Buza kg.	Tengeri kg.	Rozs kg.	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le	Le

